

Iesus autē prexit in mōtē oliuē
ti. **H**ic incipit ps q̄ est de illumi
natiōis causa p̄ verbū Et diuidi
tur in duas ptes in quaz p̄ma
ponit illuminatiōis documentū in
secūda doctrīne illius confirmatiō
p̄ miraculū q̄ hęc incipit in sequē
ti capitulo. **H**oc autē capitulum
in duas ptes diuiditur in p̄ma
ōndit illuminatiō ad iudiciū in se
cūda illuminatiō ad ueritatē et fi
dei intellectū ibi. **I**terū locut⁹ est
ih̄sus dicens ego sū lux mūdi. p̄
ma hanc diuidit in quatuor in q̄
rum p̄mo p̄ponit om̄ne illumina
tiōis bñficiū in secūdo contra lucē
machinaciōis insidiaciū ibi. (ad
ducūt at̄ scribe.) in tercio cōfuta
tiō malicie p̄ sapiēcie rñsum ibi.
(ih̄s autē inclinās se deorsū) in
quarto autē in iudicio impeditur li
beratiōis bñficiū ibi. (Erigēs
autē se ih̄s dixit.) **A**dhuc autē i
p̄mo hōz quatuor dicunt scz cōte
placiōis et quietis in mīa instru
ctio ad docendū feuioris diligēs
intēctio audiētiū deuotio et doctri
ne p̄mulgatiō. h̄m autē litteraz
sciendū ē et notādū q̄ hęc histo
ria a greco trāslata nō inuenitur
nec a cōmētatorib⁹ grecis exposi
ta. **N**ec Criso⁹. qui p̄cipu⁹ ē int̄
expositores grecos hęc historiā
exposuit et sic capitulum incipit.
Iterū locut⁹ est ih̄s ego sū lux
mūdi cuius ratiōez trāslator cō
mētū dicit eē q̄ hęc historia ap̄d

grecos nō est in cānone. s̄ int̄ po
sita sicut danieli appoita ē histo
ria de susāna et ydolo belis Et vi
detur pot⁹ cōfictum arte hominis
q̄d hic dicit q̄ q̄ factū sit dimuz
Alij autē dicūt q̄ licet a iohanne
hec historia p̄mo isti libro nō fu
erit inserta. tñ postea ab ip̄o iohē
libro fuit addita et ideo quidaz li
bri hñt eā et quidā nō habēt eā
et nos istis cōficientes exponem⁹
eā s̄m p̄mductā diuisiōez. dic̄ er
go. **I**hus autē) ut auctor salutis
cōtenciōi locū dans Rō. xij. Non
uolmetipos de fendētes carissimū
s̄ date locū ire et ideo dñs cū dis
sentiret iter se cessit et dedit locū
Poeta. **D**ū furor in cursu ē curre
ti cede furori. et ideo tūc a furore cō
tenciōis se subducēs. **P**errexit
in mōtē oliuē) p̄pter duas cau
sas misticas et vna litteralē. vna
causaz misticaz fuit q̄ p̄ hoc oñ
dere uoluit q̄ fuit vñct⁹ oleo leti
cie p̄ p̄cipib⁹. h̄m et ideo in mon
tē vñctōis prexit. **V**ia. lxi. **S**piri
tus dñi sup me eo q̄ vixit me
dñs ad euāgelisādū paupibus
m̄sit me. p̄s. **P**ropterea vñxit te
de⁹ deus tu⁹ oleo leticie. **A**lia ratiō
mistica fuit q̄ mie viscerib⁹ abū
dabat in homin miseriaz subleuā
dam. **E**ccl̄. ix. **O**leū de capite tuo
non deficiet. **T**ercia cā lralis fuit
q̄ exiuit in bethaniā grā hospi
talis. q̄ alibi ueritatē docens
hospitari nō pote at̄ iō hospiciū

querere extra civitatem oportebat. **I**herosolymis. **re. xiiij.** quere quasi colonus futurus es super terram et quasi viator declinans ad manendum. **h**ec ergo est causa quere in sero prexit in monte oliueta. **Lu. xxi.** **E**rat autem diebus duobus in templo noctibus autem exiens morabatur in monte qui vocatur oliueta. **Z**acharia. **xiiij.** stabunt pedes eius in die illa supra montem oliuaz. **M**arcus. **xi.** appropinquauit bethanie ad montem oliuarum (et iterum diluculo venit in templum) quod dum in nocte quere et contemplationem vacabat in die iterum predicationi et doctrine intendebat. **P**salmus. **In die mandauit dominus misericordiam suam et nocte canticum eius et in summe mane peruenit alios ad doctrinam. **S**apientia. **vi.** Exquiretes sapientiaz se ipsa sapientia preoccupat ut se prior illis ostendat. **P**rouerbia. **viiij.** Qui mane vigilauerint ad me inueniet me. **E**ccliesiastes. **v**indecio. **M**ane semina semine tuum et vespere non cesset manus tua. **M**atthaeus. **xx.** exiit primo mane adducere operarios in vineam suam. **O**see. **vi.** preparatus est quasi diluculum egressus eius et ueniet nobis quasi tepane et serotinus tere. (Et omnis populus uenit ad eum) **T**angit audientium deuotionem quod summe mane concorditer ad eum uenerunt. **psalmus. iiij.** fluet ad eum omnes gentes. **Lu. xxi.** et omnis populus manebat ad eum uenire in templum. **h**oc est mane preoccupabat (et sedes docebat eos) quod docetis est sedere predicationis aut**

stare. **S**essio autem significabat tranquillitates residentis cordis a quo quiescente doctrina procedat. **p**redicator autem ut conuocato: stat ut remoueat audiat. **M**atthaeus. **v.** cum sedisset docebat eos dicens beati pauperes etc. **Lu. iiij.** iuenerunt eum sedente in medio doctorum. **Re. xiiij.** sedes in cathedra sapientissimus in tres sicut ueritas sedes in medio legis et prophetie et in **M**atthaeus. **xviiij.** et **Lu. ix.** apparuerunt cum eo in monte moyses et helyas. sic ergo tranquille doctrinam promulgauit. (Adducunt ergo scribe et pharisaei) hic ponit in luce infideliu machinatio et in hac parte quique dicuntur primo ei de mulieris accusande in medio statutio. **se** cundo ree mulieris accusatio. **ter**cio accusatio per legem allegatam confirmatio. **qu**arto iudicium a domino expeditio. **qu**into et ultio maliciose eorum intentio. **D**ic ego: adducunt ego: ista oportunitate: scribe qui presumebant de sapientia ut contra allegata eliderent: et pharisaei: qui de religione gloriabantur ne aliquid peritantes eam excipere possint. **M**atthaeus. **xxiiij.** **V**e uobis scribe et pharisaei hypocrite. **S**cribe autem doctores legis quasi principes in populo illo fuerunt et sic probauerunt quod supra. **vii.** capi dixerunt. **N**umquid aliqui ex principibus crederent in eum aut ex pharisaeis? **A**ugustinus. **att**ende quod sit ab inimicis temptata sit domini mansuetudo

Peribe enim erant scientes in lege
pharisei pretendebat bonitatem
cum ea non haberent. hi insidiant
christo. quia hi sunt qui maxime perse-
quuntur. hi iudicantes scientes illius. hi
autem bonitati (mulierem) bene mulie-
rem quia emollita concupiscencijs
illicita admisit (in adulterio depre-
hensam) cui non videtur sufficit sed
alterum superinduxit. **U**laye. lvij.
Juxta me disco opuiisti te et susce-
pisti adulterum. dilatasti cubile tu-
um: et pepigisti cum eo fedus. dile-
xisti statum eorum manu apta. **E**c-
clesiasti. xxij. **M**ulier omnis relin-
quens virum: statuens heredem suam
ex alieno matrimonio: peccauit. pri-
mo quia in lege altissimi incredibi-
lis fuit. **S**ecundo virum suum dereliquit
(et statuerunt eam in medio) ut om-
nium ore damnaretur ad mortem
Ecce. li. circūdederunt me vndique
non erat qui adiuuaret. **P**s. **C**ir-
cumdederunt me sicut apes et cetera. **I**sti
autem licet adulteram extrinsecus ca-
peret. tamen interius alteri fuerunt
nec adulterum punire desiderabant
sed christum in sermone cape. **U**laye.
lvij. **V**os autem attendite huc filij
auguratricis semen adultere et
fornicarie super quem luxistis et dila-
tastis os: et eiecistis linguam. **D**a-
mialis. xij. **E**gressa est iniquitas a se-
nioribus iudicibus que videbantur
regem populum. **T**ales ergo: talem
ut accusanda statuerunt in medio
(et dixerunt ei) ecce adultere accu-

facio (magister) magistrum vocat
ut dicit **C**ris. cum? noluit esse di-
scipuli **M**at. lxi. xxij. magister sci-
mus quia verax es et cetera. hoc etiam in do-
lo dixerunt. **H**ec mulier modo
recenti et ideo sine scandalo factum
eius dissimulare non potest. quia
nulla intercessit penitentia (in adu-
terio) quod secundum locum tenet in penite-
ntia ut dicit **I**hero. (deprehensa est)
vel confessione peccati vel in iudicio vel
conuictione peccati testimonij vel
lege zelotypie. **H**is enim tribus
modis et non alijs poterat deprehe-
di. per confessionem quam peccati fuit
evidens pro palatio siue euidentia:
per testes quam peccatum quibusdam
manifestum si committere occultum
per legem zelotypie: quam omnibus
occultum et de hac lege habetur **N**u-
meri. v. **H**ec autem per facti euidentiam
videtur deprehensa: quia aliter que-
stio sequens locum non haberet quia
mulier inficiari posset. **O**zee. ij. **J**u-
dicare matrem vestram iudicare quia
ipsum non vxor mea et ego non vir
eius. **I**here. iij. **T**u fornicata es
cum amatoribus multis tamen reuer-
tere ad me et ego suscipiam te. **E**ze-
chiel. xvi. **D**iuinisti pedes omni terra
seunti. (In lege autem moyses ma-
ndauit nobis) ecce confirmatio accu-
sationis per allegacionem legis. **L**e-
uitic. xx. **S**i mechatus quis fuerit
cum vxore alterius et adulterum prope-
trauerit cum vxore proximi sui: mor-
te moriatur et mechus et adultera

Deut. xxij. Si dormierit vir cum
uxore alteri? moriatur ambo ad
ult? et adultera (hinc lapidare)
hoc autem non videtur dicere prim
duode leges. sed simpliciter quod ambo
moriatur. **Ad hoc** rursus quidam
quod amara mors est lapidatio et
quod scelus magnum est. ideo dicunt quod
per mortem lapidatio intelligitur.
Deut. xxij. Si puellam virginem de
sponsauerit vir et inuenit eam ali
quis in ciuitate et cubuerit cum
ea: duces utrumque ad portam ciuita
tis et lapidibus obruet puellam. quod
non clamauit cum esset in ciuitate.
vir quod humiliavit uxorem proximi
sui et auferes malum de medio tui
et ab illa lege formabatur accusa
torem. **Tu ergo** quod dicitur ecce iu
dicij a domino expetico querunt autem
dolose sic infra patebit **Prou. p.**
Abscōdam? tēdiailas extra insō
tē frustra **Sap. ij.** Cirāuemiā?
iustū quā inutilis est nobis et dū
us opibus nris et ideo sic forma
bant accusacōez quod autem contra nā
suetudiez et misericordiā dānan
dam diceret et sic sibi strari? esset
qui dixit **Matth. vndecimo** Disci
te a me quia mitis sum et humilis
corde **Osee sexto.** Misericordiaz
uolo et non sacrificiū et sciētiā dei
et non olocansta **Ihere. tercio** Tu
fornicata es cum amatoib? mul
tis et aut dicerz liberandaz et sic
dicerz contra legis iusticiam et cō
tra moysē et sic sicut trāsgressor

et discessionē a moysē docēs extra
iusticiā accusaret. **Hoc autē** di
cebant temptātes eum. hic ostē
dit maliciosa eoz intēcio (ut pos
sent eum accusare) et nō causa in
telligēde iuste sentēcie. quod de iusti
cia nichil curabāt **Matth. xxij.**
quid me tēptatis prope cite **Job.**
xix. en decies confundistis me et nō
erubescitis opprimētes me. de h
eū nichil erubescbāt quod mala i
tēcione sue temptacōis dūm op
primere mtebant ut accusabile
possent facere i iudicio pylati quā
caperetur ad mortē. **vn Matthi**
xxvi. Dūm? vero sacerdos et oēs
populi querebant testimoniū cōtr
ihesū et nō inuenerūt autem multi fal
si testes accessissent (ihes autē in
clinās se deorsū) hic ponit confu
tatio malicie per sapiēcie respōsū.
habet autē quinque paragraphos.
In quoz primo in humilitate di
scutere se iudices docet sentenci
am differēto et nō pnos esse ad
iudicandū. **In secundo** docet qua
lis debeat esse criminis iudex. **In ter
cio** ad humilitatē se cōuertēs do
cet qualiter iudices etiā post sen
tencie dictacōem se debent disci
tere ante sentencie promulgacio
nem. **In quarto** iam huius do
ctrina confutati iudices recedunt
ab accusacōe. **In quinto** et vl
timo ostenditur qualiter soli
ihesu mulier relicta est ad con
demnacionem vel liberacionem.

Dicit ergo (**I**hs aut inclinās se)
Aug? - cū de duob? scz veritate et
mansuetudine inimici infidians
suo iure torquetur malicia: sic
iuxta iter in quo scādalu posuerit
seruauit veritatē vt doctor - man
suetudinē vt liberator - iusticiam
vt cognitor secretor - ppter qd di
cit in ps - **P**ropt veritate et mansue
tudine et iusticiā et deducet te mi
rabili dextera tua - ita vt in nulli
us infidias caderz infidiatis ini
mia et hoc ē qd factō ondit (**I**hs
fuis aut) p - **T**himo - ij - **Q**ui vult
onem huiem saluū fieri et ad ag
nicōem sui nois venire **E**zech - xv
ij - **Q**uare moriemini dom? isrl qz
nolo mortē pctōris et (inclinās
se) a rigiditate inflexibil iusticie
Ps - **D**ne inclina celos tuos et de
scende et descede - qz rigore iusti
cie rectitudinis celestis oram? h
ad liquidū tenere nō possumus -
(deorsū) p nre infirmitatis experi
mentū **Deb** - v - **D**idicit ex hīs q
passus ē obediēciā et ibidē - **N**on
hēmus pontificē qui nō possit cō
pati infirmitatib? nris - tēptatur
āt p omia p similitudine absqz
pctō **I**nclinaē autē se deorsum ē
nos docē infirmitati tēne desce
dē (digito scribebat in terra) h
est apto iudicō: infirmitates no
stras caracterib? manifestis decla
rabat - qz digit? iudiciū signat -
terra autē infirmitatē et scriptuā
fragilis dicitōnis caracterē **E**t in

hoc accusātes docuit vt fūe dicit
omis memoēs ab alteri? iudicio
et accusacōe cessaret et int? delibe
rādum ipse sententiā dānacōnis
differret tādū donec dilata iuste
auferre possz et sic peccatricē libe
raret **I**her - xxij - **T**erra terra tra
audi sermonē dñi hec dicit dñs
scribe viz istū sterile qui i dieb?
suis nō psp̄erabit - **T**er dicit tra
p terrena cupia in muliere et p
terrea p̄sumpcōe in accusacōne
et p terrena infirmitate i iudice
terreno q terra audire debz hmo
nē dñi - qz in ipa terra scribēda ē
viri temerarij sterilitas et q met
nium extrēa infirmitate nō p̄spe
rabit vt in ipis? tēre caracteribus
legat q̄liter pximū iudicare debe
at et hoc manifesti? est i trāslacō
ne - lxx - q sic habz - terra terra tra
absorbe hos viros abdicatos -
Ipa em infirmitas tēne absor
bere debuit nō in natura h in pre
sūpcōne: viros abdicatos q faci
unt se iudices scelez quoz simi
lia mittūt - vñ **I**hero? - dicit q
hec ad hām dñi saluator in terra
digito descripsit **A**mb - at dicit q
quosdā descripsit apices in qb?
quilibz legere possz pctā sua - **E**t
si querit q̄lit tot apices tante di
uersitatis pctōz tot hominū ita
breuit descripsit - **R**ndz q qsdaz
apices descripsit q in quodā nūe
ro finita fuerūt - h in cōuersiōe ad
quēlibz aliā et aliā hēbant v̄tutē

repñtandi pctā singulorū sic vox
aplorū **Act. ij.** vna q̄dē fuit in ore
wātis et loq̄ntis apli et tñ in cō
pacōe ad auēs audiētiū accepit
v̄tutez loq̄le quā ille intellexit q̄
audiuit et sic māna i se v̄m? sapo
ris fuit et tñ opatū ad desideriu
comedētis i cui? ore desideratū; sa
porē accepit. **sap. xvi.** dicūt autē
alij q̄ scripsit tra tra accusat et
sic de p̄h̄p̄cōe eos redarguit ma
tixi. **vij.** nolite iudicare et nō iudi
cabimī. **Cū** at p̄seuerarēt i terro
gātes eū) h̄ ondit q̄lis debeat eē
iudex criminis. dicūt at duo ncāta
tē appellētē q̄ illud dixit et ip̄suz di
cū. dicat ergo: cū at p̄seuerarēt: i
temeritate ad cōsciēciā ppriā pp̄
inclinacōem et scripturā dēū non
reuerētes (erexit se) rectitudinez
q̄ in iudice eē d̄z statura corporis
demonstrās. **p̄s.** **Iust?** dñs et iusti
cias dilexit eq̄. **vi.** vul. ei? (et di
xit eis) verbo q̄d fco demonstraue
rat p̄ corporis erectōez (q̄ sine pctō
ē v̄m) hoc ē sine pctō simili **Rō.**
ij. pp̄t q̄d inexausabil̄ es o h̄ q̄
iudicas i q̄ ei iudicas alterz teip̄
sū dēnas. ead̄ ei agis q̄ iudicas
Math. vij. in q̄ ei iudicō iudica
uentis iudicabimī (p̄m? i illā la
pide mittat) **Deut. xvij.** man? te
stiu p̄ma inficiet eū. **sap. p̄.** dili
gite iusticiā q̄ iudicatis. **trā.** h̄ fm
hoc videt q̄ crimina pumiri n̄ pos
sint. q̄ null? iudex vel accusator
vel testis inuenit q̄ sit sine pctō.

Ad hoc autē d̄d̄ q̄ p̄uis nō sit h̄o
sine pctō tñ multa sūt q̄ sunt sine
criminali pctō. **Crimē** em̄ ē q̄d ac
cusatōe ē dignū i iudicō. **ij.** pal.
vi. nō ē h̄o q̄ nō peccz. **p̄s.** nō ē
iust? nō ē intelligēs nō ē rejrēs
dēi oēs inutiles fca sūt **Accusa** tō
ne at digna sūt q̄ sūt cū inuria
p̄rimi et mouēcia multitudiez et
sine talib? sūt multa. **Sz** adhuc
obiāt q̄ fm h̄ac solucōez nō d̄z
eē iudex q̄ ē in crimie q̄d nō ē v̄z
q̄ multa etiā eccl̄astica iudices sūt
crimiosi et tñ nō eiciunt a iudicio
Ad hoc dic̄ p̄t q̄ ex̄ns i crimie
notorio et crimie fili eo q̄ dēnat
i altero nō p̄t eē iudex q̄ scād alū
est q̄ iudicē iudicād? et de ill̄ d̄r
Math. vij. eice p̄mū p̄poc̄ta t̄i
bē de oculo tuo et tūc videbis eice
festucā de oculo fratris tui **Quā**
to enim occultū est crimen tunc
ad minus sine scandalo iudicat
q̄uis vt puto nō iudicat sine pec
cato nisi non possit alius haberi
iudex et iudicare sit necesse pp̄ter
accusāci ū instāciā. tūc cū timore
iudex q̄ ex officio iudicāe tenet p̄t
exhibē iusticiā **Intelligit** autē ex
sermōe dñi q̄ illi i fili pctō fuerūt
sicut illi qui **Dan. xij.** susānaz ac
cusauerūt. vnde dixit **Daniel.** sic
facebatis filiabus israhel at ille
timentes loquebantur vobis. h̄
est consensert in coptuz vobiscū
psa. lvij. **Accedite** huc filij augu
nat̄is semē adultē et fornicarē.

Ysa. p. Principes tui infideles so-
cij suz oēs diligūt mūera. sequū-
tur retribuōes. pupillo nō iudi-
cāt. causa vidue nō ingredit ad
eos. (Et itez se iclinās scribebat
in terra) p iclinacōez itez docēs.
q̄ iudex ad seipsū iclinat? p sui
cōsideracōez caracteres dei in tra-
scriptos debz intueri an sētēcie
placōez nō q̄ odio plōe. s̄ odio
vicij sētēciā pferat in eos q̄svt
malefactōes dēnat. p̄s. De vul-
tu tuo iudiciū meum pdeat oculi
tui videāt eq̄tates. Si em̄ cōfide-
ro vultū trene natuē a cōsidero
caractēs fragili cōdicōe depictos
quos de? ideo in eo descripsit vt i
ipsis legat nostra fragilitas a sic
eq̄ alij vt nobis iudiciū pferam?
tūc oculi nostri vidēt eq̄tates
qz equitas vt dicit Cris. ē iusti-
cia dulcedie mie tēpata. p̄s. Ar-
guā te a statuā cōtra te faciē tuā
Iher. ij. Arguet te malicia tua
a auersio tua icrepabit te Eccl̄.
xxxviii. memor esto iudicij mei.
sic em̄ erit meū a tuū meuz hodie
a tuū cras (Audiētes autē vn?
post vnū exhibāt) recessus impio-
rū a iudicio p cōfutationē dñi. q̄
aut dicit: exhibant: hoc est a cōsi-
lio iudicij a foro recedebāt. q̄
dicit: vn? post vnū. ideo dicit q̄
quilibz timuit q̄ alij p dñm ma-
nifestaret a ideo nō simul. s̄ qui
libet sigillatī cōfusus abcessit. ij.
Re. v. Diuisit dñs inimicos me

os corā me sicut diuidūtur aque
Deut. xxxij. Quō pseqbāt vnus
mille a duo fugarēt decēz milia s̄
nōne ideo qz deus suus vendidit
eos a dñs cōclusit illos: (māpiē-
tes a senioribz) q̄ ceteris magis
fuerūt pueri a criminosi. Daniel
xiiij. Egressa est iniquitas a semoi-
bus iudicibz qui videbant regē
populū p̄. Esdre. ix. Man? magi-
stratuū p̄ma fuit in trāsgressiōe
hac Et attēde misericordiā dñi
q̄ se iclinauerit dñi exrēt ne re-
recūdia respect? a? p cussi: locum
exiundi nō haberēt a sic in mali-
cia indurati in dēnacōe mulie-
ris remanerent. p̄s. Hodie si vo-
cē eius audieritis nolite obdura-
re corda vrā Ysa. lvij. Nec cogi-
tasti in corde tuo. qz ego tacēs a
q̄si non vidēs (a remansit ihs so-
lus) vt iust? quē nulla pcti ma-
cula remouit a iudicio. p̄s. De?
iust? iudex fortis a paciēs (a mu-
lier) vt rea a notorio crimie iudi-
ca. p̄s. Tibi derelict? ē paup pu-
pillo tu eris adiutor a debz sic or-
dinaī lra: remāsit sol? ihs a mu-
lier: i medio stās referat ad vtrā
qz: Ihs autē remāsit in medio
stās: qz ad neutrā ptem deflex?
a recludime declinauit Deut. p̄.
Ita puum vt magnū audictis.
qz dñm est iudiciū Luc. xxiiij.
Stetit ihs in medio a mulier
stetit in medio vt oēs intēderent
in eam sicut accusādā Dan. xiiij.

Cōfurgētes duo p̄sbiteri in me
dio populi posuerūt man⁹ suas
sup caput susāne que flēs suspe
xit ad dñm erat em̄ cor eius fidu
ciā habens in dño (**E**rigēs at
se ih̄s dixit ei) cui soli relicta fu
it mulier ad dēmandū vel ad
soluendū absoluit mulierē et ido
diat hic duo. absolucōem a calū
niacōe accusancū et absolucōem
a criminis dēnācōe. diat ego
erigens ergo se ih̄s dixit ei: hoc ē
est erigens misericordiam et iu
sticiā ad mulieris defensiōem.
p̄s. **E**xurgat de⁹ et dissipetur imi
miā eius et fugiāt qui oderūt euz
a facie ei⁹. **I**te **E**xurge dñe ad iu
uā nos et libera nos p̄pter nomē
sc̄m tuuz (mulier vbi fuit q̄ te ac
cusabāt) ac si dicat vide q̄ sc̄i
enciā similis criminis eos effuga
uit **Rō. viij. De⁹** qui iustificat et
quis est q̄ cōdēmet? q̄s accusa
bit aduersus electos dei? **Ysa. l.**
Juxta est qui iustificat me q̄s ē
qui tradiciat michi? et hoc ē qd̄
sequit (nemo te dēnauit) **Rō.**
vij. si de⁹ pro nob quis cōtr̄ nos
Ysa. l. Ecce dñs deus auxiliator
me⁹ quis ergo ē qui dēnet me.
(q̄ dixit nemo dñe) **P̄s. Nō** tē
bo milia populi cōcūbantis me
exurge dñe saluū me fac de⁹ me⁹
Ite **Dñs michi adiutor nō tē**
qd̄ fa. mi. lō (Dixit autē ih̄s nec
ego te dēnabo) ecce absolucō
peccatrici⁹ ab eo q̄ potuit sol⁹ ab

soluere et dēnare **Jac. ij. super**
exaltat autē mīa iudiciū. **Et ob**
icit qd̄ dñs dedit legem de occidē
da adultera. videt ergo cōtra fecit
se qm̄ absoluit eam et sic videt fa
uere criminib⁹ qui cū potest nō pu
nit crimina. **ij. Thi. ij. Si nega**
uerim⁹ cum ille fidelis p̄manz se
ipsum negare nō pōt. negar⁹ autē
se si iusticiā deserer⁹. videt ergo
q̄ iusticiā negauit et seipsum eē
iustū neg⁹ qm̄ absoluit crimiosa.
Ad hoc dicendū q̄ aliud iudici
um dei et aliud hōis. **De⁹** autē iu
dicat de corde. hō autē nō nisi de
ope manifesto et accusata ab eo
q̄ accusare pōt et debz. hoc ē autē i
terest et ideo de⁹ in iudicio nō uti
tur teste nisi cōsciencia rei q̄ iudi
cat. hōmo autē exteriorib⁹ indi
get testib⁹ cū ergo oīne iudiciū
dēnācōis fiat ad cautelā futuro
rū maloz quē cōscia a futuris p̄p
positū de cetero nō faciēdi et doloz
cōmissi absoluit: ille in iudicio dā
absoluit et nō dēnat et quē testes
exteriorē absoluit in iudicio hōis
absoluit et nō dēnat et sic x̄ps h̄
vt hō p̄ euacuacōez testiū absol
uit ad hāz. absoluit iuste a iudi
cio hōis vt de⁹ at peitēte absoluit
a iudicio dīno et i vtroq; iust⁹ et de
testatoz fuit cūis. h̄ cūē accusā
cū detestat⁹ fuit vt hō et cūē adl
tē detestat⁹ fuit vt de⁹ qm̄ p̄mā
dedit i illi⁹ criminis abolicōez. **A**d
id ergo qd̄ obiātur dō q̄ cōtra

legē nichil fecit. q̄a et lex diuina et
hūana nichil intēdit nisi criminis
detestacōe et hoc onsum ē q̄ illā
et ut homo et ut de? plene exhibu
it in facto isto. Ad aliud dicēdū
q̄ nec se iustū nec iusticiam dene
gavit. q̄ plenā iusticiā exhibuit
sic iā dcm est. nec fautor ē crimi
nis s̄ detestator et nature salua
tor. et ido nō peccare de cetero ipa
uit et hoc est qd̄ dicit. (Nec ego
te cōdenabo) ab accusatorib? tu
is ereptā et p̄ penitēciam in terro
re emēdatā. **Joh̄. iij.** Non enī mi
sit deus filiū suū in mūdū vt iu
mun. s̄ vt sal. mū. p̄ eum. **Lu. xix.**
Venit enī fili? hominis q̄rere et sal
uū facē qd̄ pierat: vt detestator
autē criminū subdit. (Vade et ā
plius noli peccare) **Joh̄. v.** Jam
ampli? noli peccare ne deteri? tibi
aliquid cōtingat. Ille enim vt
dicit **Aug?** perfect? ē detestator:
qui facit vt crimina nō ampli? cō
mittātur s̄ destruātur **Luc. vij.**
Dimittūtur tibi pctā multa et im
fra paz. fides tua te saluam fecit
vade in pace. (Ite? autē locut?
est ih̄s) Tangit hic ptē que est
de illuminacōe ad fidē intellcū
veritatis p̄tinēte. m. habz at tres
ptes s̄m tres lucis effect? **Vide?**
ei q̄ lux corp̄ ea p̄mo post se ma
festando pellit tenebras. secūdo i
mittēdo se inferioribus cōpressa
obligacōe terreni frigoris deob
ligat et liberat. **Tercio** vitalē calo

rem excitat et viuificat et hoc vide
m? isto ordie fieri qm̄ sol ad nos
accedit. Et s̄m hunc ordinē diui
dit ista ps de luce spūali in ptes
tres. In quaz p̄ma onditur q̄li
ter hoc lux illuminat et tēbras pur
gat. In secūda qualif a s̄uitute
deobligat et liberat ibi: Dicebat
ergo ih̄s ad eos q̄ crediderunt ei
iudeos: In t̄cia ondit qualif vi
uificat ibi: Amen amen dico vo
bis si quis sermōem meū serua
uerit: Prima autē haz p̄auz in
duas diuidit. In quaz p̄ma lux
ōmb? errorib? absoluta manife
stat. In secūda vero ondit q̄litez
ab exce atis lux hoc in q̄ntē et nō i
uenit ibi: Dixit ergo itez ih̄s:
ego vado et q̄retis me. Adhuc p̄
or haz in duas diuidit ptes: In
quaz p̄ma lux ista vt dictū est
manifestat. In secūda autē qua
lit visus occidens in oculo egrū
ista lux offendit. qz sic dicit **Au
gustin?** Oculis egris odiosa est
lux q̄ puris ē amabil? ibi: Dixit
ergo pharisei tu de teipso q̄c. In
p̄mo hoz quatuor dicitur q̄ruz
p̄mū est itera et istius lucis mani
festacio. secūdu; ḡnalis p̄ lucē il
lumiatio. terciū lucis istius vti
p̄gressio. quartū digna sequē
um hāc lucē premiatio. Dicit er
go de p̄mo. (Ite?) s̄ ē iterato ra
dio lucis (locut? ē ih̄s) q̄ fuit lu
mē informās iudiciū itez infor
mat ad veritatis intellcū. **Eccā.**

xxiiij. ad hec doctrinā quasi ante
lucanū illumino omib? et enarra
to eā vsq; in longinquū. nō em̄
cessat influere lucis bñficiū et ar
guere tenebras et ido itez et itez
instat ad illuminādū. **Thi. ii.**
ij. ista oportūe iportūe rē. (ego)
sum ecce generalis lucis illumia
tio ego qui sum candor lucis eter
ne et speculū sine macula dei maie
statis et emanacō dei sinecā yma
go vnitatis dñe lucis **Pa. vii.**
Deb. p. q̄ ai sit splendor gl̄e et fi
gura substācie ei? ego inq̄ de q̄
diat in psal. **In splendorib? sco**
rum ex vtero an̄ luciferuz genui
te (suz lux) Eccl. xxiiij. Ego feci i
celis vt orret lumē indeficiens.
qd̄ est lumē sapie et veritatis. sa
pien. vi. diligite lumen iusticie q̄
pestis populis **Itē. vii.** hec est ei
speciosior sole et sup̄ onem dispo
sicōez stellaz lucā cōpata inueni
tur por. lucā em̄ succedit nos. sa
pien. i. autē n̄ vniat malicia **Dic**
ergo in demōstracōe sapie et al
tissime fili? dei lux est (mūdi) nō
pticulariter vni? gētis s; totius
mūdi Job. p. Erat lux vera q̄ illu
minat onem hōiez vniēte i hūc
mundū **Eccl. xliij.** mundū illumina
nās in altissimis dñs **Ysa. xlix.**
dedi te in lucē genaiū vt sis salus
mea vsq; ad extremū terre **Mū**
p? em̄ diat hic mūdi creatura p
pter quā omis alia creatura frā
est q̄ est in mundo. Dic ergo lux

est mūdi in veritatis manifestacō
ne p̄mo facta iudeis et postea gēti
b? **Lu. ij.** Lumē ad reuelacōez gē
aiū (qui seqtur me) ecce q̄ vniat
istius lucis p̄gressio de claritate
in claritatē p̄ omia lucis sacramē
ta. p̄cedit em̄ lux et illuminat seqn
tes et vmbrias tenebrarū p̄ciat re
trohū ne ipediāt seqntes et io dī
q̄ sequt me imitādo doctrinā per
veritatis fidem et cogniciōez et se
quēdo exemplū p̄ imitacōez sic dī
Matth. iij. venite post me **Job.**
xi. qui ambulat in die non offen
dit qz lumē hui? vite videt **Job.**
xxix. Lucerna ei? splendebat sup̄
caput meū et ad lumē eius ābula
bā in tēbris. **Quidā at p̄suptu**
osi de sua iusticia sic pharisei p̄su
mētes et supbi. lucā isti subdi nō
volentes intū p̄cedere hanc lucē
et ideo in suis ābulabāt vmbrias
et tenebris sicut et hī qui lucem
p̄cedunt corpalem de quib? dia
tu. Job. xxiiij. **Hi fuerunt rebel**
les lumī et ignorauerunt vias et
nescierunt semitas eius. sed qui
sequitur lucem plene illuminat
et si q̄ tenebre in ipso sunt retroz
sum abiciuntur. Rō. decimoterco
Abiciamus opera tenebrarum et
induamur arma lucis rē. (nō ā
bulat in tenebris) qz lux aram
fulg; et p̄strigat eū vt vndiq; fu
gatis tenebris arcūdet lumē
Mich. vii. cum sedero in tēbris
domin? lux mea est **Luce primo**

Illuminae hīs q̄ in tenebris et
in umbra mortis edēt rē. Qui
ergo sequit̄ xp̄m in tēbris non ā
bulat. p̄. **Joh. ij.** Tenebre trāsi
erūt et v̄z lumē iam lucet. (h̄ ha
bebit lumē vite) **Ps.** Dñe apud
te est fons vite et in lumie tuo vi
debim? lumē lumē em̄ viuificat
ōnia et q̄ accedunt ad lu nē. **Ma
lach. iij.** Vobis timētib? nomē
meū oriet̄ sol iusticie et sanitas in
p̄nis eius **Vic** ergo p̄cedit lumē
ad nos appropinquādo **Prouer
bio. iij.** Semita iusti quasi lux
splendēs et crescēs vsq; in p̄f̄m
diē (Dixerūt ergo pharisei) **Hic**
ōndit̄ qlit̄ oculi egr̄i offendūtur
et diuidit̄ duas ptes **In** q̄z pri
ma oñditur ostēsiō egr̄oz ocu
lū ad hanc lucē. **In** secūda ostē
dit̄ q̄ licet offēsiō erāt. tñ nichil
ōtra eū facere poterāt nisi quādo
volebat̄ ibi: hęc v̄ba locut̄ est
ih̄sus: **A**dhuc p̄or̄ h̄az̄ i duas
ptes diuidit̄ **In** q̄z prima oñdi
tur phariseoz ad lucē offēsiō.
In secūda vero qz lūinis testi
oniū mittat̄ ad p̄m̄ ideo fit in q̄si
ōio de p̄re ibi: dicebāt ergo iudi
vbi est pat̄ tuus? **In** p̄ima pte
duo dicūtur in quoz p̄mo diāt̄
egroti visus ad lumē offēsiō et
ido ōtra lumē obiectiō **In** secūdo
autē p̄ obiectiōis solucōez oñdi
tur qz hęc obiectiō nō p̄cedit ex i
p̄f̄ōne lumis. h̄ ex egritudine vi
dētis ibi: **R**ndit̄ ih̄s et dixit eis et

si ego rē. dicit ergo. (Dixerūt pha
risei) p̄ ceteris lumē veritatis nō
ferētes **Math. xxij.** Ve vobis cē
ā duces cecoz **Ysa. vi.** Exceca cor
populi hui? et auēs eis aggraua
rē. (tu de teipō phibes testimoni
um) hoc est laudē tuā predicās
Proub. xxvij. Laudet te alienus
et nō os tuū rē. (testimoniū tuū
non est v̄z) **Nō** em̄ habz̄ veraz
racōem testimoniū sic in an̄ habi
tis dictū est nisi fit ab alio factū
testimoniū. falsū tamē dicūt. qz
nō tñ xp̄s testimoniū phibet de
se. h̄ ōnes p̄phete testimoniū per
hibēt **Joh. p̄.** **Johes** testimoni
um phibet de eo et clamat de eo
vñ falsū dicunt. tamē hoc modo
testimoniū q̄ xp̄s testimoniū vo
cat xp̄s de se poterat ferre testio
niū. qz hoc ē testimoniū op̄ez. h̄
ē enim testimoniū qd̄ de? homo
et p̄pheta debz̄ ferre de se et p̄ aliō
testimoniū nō p̄t̄ pbare qz ipse
fit verax **Supra. v.** opa q̄ ego fa
cio in nomine pat̄ris mei ipsa sunt q̄
testioniū phibēt de me et ideo stul
ti fuerūt isti et cēci qui aliud quē
bāt testimoniū. qz p̄ aliud testi
moniū p̄bari nō poterat qz ip̄e es
set p̄pheta in lege p̄missus vel cū
st? **Eccā. xxxvi.** **D**a testimoniū
quia ab iniō creature tue sunt
et paz̄ an̄ **I**nnoua signa et imu
ta mirabilia. hoc enim ē signum
per qd̄ p̄batur p̄pheta et de? (**R**ndit̄
ih̄s et dixit eis) elidēs errorem

cecorum in lucem offendencium. duabus autem rationibus elidit hunc errorem et ideo habet duas partes. primo enim elidit propositionem eorum per instantiam et secundo elidit per testimonium veri sufficientiam ibi: vos autem secundum carnem. In primo dicitur tria in quorum primo instat propositioni generali quam ponunt. In secundo causam instantie ponit quam inducit. In tertio arguit eos de hac instantie ignorantia. dicit ergo (Si ego testimonium perhibeo de meipso) ac si dicat aliud est de testimonio meo et aliud de testimonio cause humane. In testimonio ei cause humane queritur veritas rei dubie quam homo per seipsum testificari non potest. In testimonio autem meo eo quod ego sum lux et filius dei non potest quod probari per aliud. quod quod sum lux oportet probari per meipsum. quod lux est corporalis per seipsam se probat esse lucem. quod est manifestatio sui ipsius et aliorum et ita si ego facio opera lucis et actus ego per meipsum probavi me esse lucem et sic probatur propheta esse propheta. quod facit in signis et prodigiis opera prophete et filius dei probatur esse filius dei. quod facit opera filii dei et hoc non probat per alium sed per seipsum probat et de seipso. verum est ergo quod si ego per opera testimonium perhibeo de meipso: quod nemo alius facere potest (verum est testimonium meum) et si alius perhibet de me testimonium. hoc testimonium est ip-

secundum supra. in. quod vidit et audiuit hoc testatur. Causa autem huius quod hic dicitur est. quod enim homo sit propheta vel deus per virtutem prophetalem vel divinam probari habet. virtus autem non potest probari nisi per actum et opera. **Deb. secundo Contestate deo signis et portentis et variis virtutibus et spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem. unde pharisei ignorabant quod non de omni re eodem modo testimonium est prohibendum quia aliud est testimonium in causa et aliud est testimonium quando alicui probatur inesse virtus divina (quia scio unde venio et quo vado) causa est veritatis testimonium quod prohibet de seipso: quia scio: in me et scire facio omnem hominem per ipsum testimonium: unde venio: Non enim tale testimonium per vocem et opera confirmaretur per patrem nisi ego substantialiter a patre per generationem et auctoritatem a patre venirem. nec iterum hoc a patre acceptaretur factum nisi per ipsum sicut per opus quod ipse approbat ad patrem ire et ita quia scio: unde venio et quo vado verum est pro certo testimonium meum. **Johannis decimo sexto. Exiui a patre et veni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad patrem. hoc enim duo in omni opere ostendit et ideo****

testimoniuz qđ se phibuit nō so
lūerz h̄ necessariū. hoc est immo
bilis fuit veritatis. **Thyti**. i. quā
pmissit qui nō mentat de? **Joh.**
xij. Scies ih̄us qz a deo exiit et
ad deū vadit (vos autē) queren
tes testimoniū de v̄tute d̄ina in
me habitante sicut q̄rit testimo
niū in causa hūana corā hōine iu
dice (nescitis vñ venio aut q̄ va
do) **Ps.** nesciēnt neqz intellexēnt in
tenebris ābulant. hui? autē cau
sa fuit. qz opa eius p̄ fidē inspice
re noluerūt. et ideo dicit **Ambro
sius** qz peccatissime peccat q̄ ig
norat. i. **Cor.** xv. **Euigilate** iusti
ignoraciā eim̄ quā dā dei habent
vsqz ad hęc. s̄. tercio vocem eius
audis et nescis vnde veniat aut q̄
vadat (vos autē scđm carnē iudi
catis) **Secda** rācō est in q̄ elidit
errorem istorū p̄ testimoniū veri
sufficiēciā. **Dicit** autē tria i hac
rācōne **In** quoz p̄mo replendit
iudiciū se temeritatē et cōci
tatē. scđo oñdit iudiciū sui suffici
enciā et firmitatē. tercio cōfirmat
hoc p̄ legis autoritatē. dicit ego
vos autem s̄m carnēz iudicatis
me et ideo iudiciūz carnale quod
fit p̄ testes obseruādum cū me
eē censētis: et sicut de hōine p o
mitur qz nihil v̄tutis d̄ine i se de
monstravit senācēdum eē dicitis
Jacobi .ij. **Judicatis** apud vos
metip̄os et facti estis iudices cogi
taciōum iniquaz. **Joh.** vij. **No**

lite iudicare s̄m faciem h̄ iustum
iudiciū iudicate (ego) qui pos
sē (nō iudico quēqz) iudico adē
nacionis in p̄mo illo aduentu q̄
uis possē qz de locū penitēcie
Sapient. xij. alia translatio dissi
mulās p̄cā hōim̄ p̄pter penitēci
am. **Rō.** xij. nō vosmetip̄os defen
dentes carissimi h̄ date locuz ire.
Scriptum est enim mibi v̄indi
ctam et ego retribuam et ideo q̄
uis possē adēnnare vos: nō fa
cio h̄ parco. **Sapient.** xij. **Q̄** bo
nus et suavis ē dōm̄ie spiritus tu
us in nob̄ **Idcirco** eos qui delin
quūt p̄tibus corrigis et amones
vt r̄icta maliciā credāt i te d̄ne
(et si iudico ego) ostēdit iudiciū
sui sufficiēciā et firmitatē: hoc ē si
vellem iudicare in isto primo vel
qz in scđo aduentu meo iudicabo
(iudiciū meū v̄ez est) qz de il
lo iudicio verum ē qđ dicit **Joh.**
v. p̄at non iudicat quēqz qz oñe
iudiciū dedit filio. qz licet p̄at
in illo iudicio iudicet autoritate
tamē misterio filij hōis exercebit
iudiciū **Ps.** **Iustus** es domine
et om̄ia iudicia tua iusta sūt. **Ps.**
Iusticie d̄m̄ recte letificantes cor:
da p̄ceptum d̄m̄ lucidum illumi
nās oculos. **Et** reddit causaz suf
ficiēcie et veritatis et firmitatis
(qz solus non sum) q̄ iudico nec
iudico p̄ me solū sicut a patre di
uisus sic vos me a patre diuisuz
dicitis. **Joh.** xvi. nō sum solus h̄

p̄r qui me misit meū ē. ⁊ ibidēz
vñ- q̄ misit me meū ē ⁊ n̄ reliq̄t
me solū. qz q̄ placita sūt ei facio
semp ⁊ hoc est qd̄ subdit (h̄ ego
⁊ q̄ me misit p̄r) Gal. iij. misit
de? filiū suū natū de virgine fa-
ctum sub lege Job. iij. quē ei mi-
sit de? verba dei loquit. videt̄ at̄
qz nichil dicat qz in iudicio hūa-
no in quo testes requirūtur p̄ris
de filio suspectū est testimonium
⁊ nichil videtur esse quod dicat
Ad hec Johan. x. dicat. ego ⁊ pa-
ter vñū sum? h̄ vñū vnus te-
stimoniū in substācia non est
sufficiens. ergo p̄ p̄rē testimonij
sui non probat sufficiēciam
Adhuc autē si patris valet te-
stimoniū tunc ip̄e non est nisi
vn? testis. d̄r at̄ Deu. xix. qz vn?
testis nō stabit cōtra aliquē ⁊ sic
adhuc nō est sufficiens testimoniū
Adhuc cū fili? i iudicio iudex sit
in forma hūana. idē autē in natu-
ra ⁊ p̄sōa n̄ pōt eē iudex ⁊ testis ⁊
sic itēz nō videt̄ filius posse eē te-
stis **Ad hec** d̄d̄ qz in veritate fili-
us puocat iudicos hic ad intelle-
dū iudicij d̄m̄i qd̄ nō est ad for-
mā iudicij hūani. **In** iudicio at̄
d̄mo sufficiēcia est qn̄ p̄ris acce-
dit autoritas ⁊ filij iusticia ⁊ veri-
tas. ⁊ iō dicat qz nō ē sol? qz pat̄
secū est iudicatis autoritate ⁊ h̄
mō iudiciū p̄ris cū filio nullā ge-
nerat suspicōez. h̄ confert autorita-
tē ⁊ firmitatē. sic ergo patz solu

āo ad p̄mū. **Ad** aliud autē dicē-
dum qz ideo qz pater vnū est cū
filio p̄bat̄ cerā? eē iudiciū qz iu-
diciū p̄ris nō vacillat aliq̄ dubi-
tacōe ⁊ cum fili? vn̄t̄ p̄r̄ tunc iu-
diciū filij firmatur firmitate iu-
dicij patris. **Ad** terciū dicendū
qz nō dicat̄ hic pat̄ eē cū filio p̄t̄
testimoniū hūanum. h̄ p̄pter te-
stimoniū d̄m̄uz sic iā supradēn̄
est qd̄ ē i demonstracōe clare veri-
tatis p̄ effc̄m. qz etiā multa testi-
monia humana non faciunt nisi
veritatis op̄imōnē. deus autēz p̄
op̄imōnē non iudicat. h̄ p̄ certi-
tudinis demonstracōem (**Et** in
lege v̄stra scriptū est) Deu. xix.
(qz duoz lōminū testimoniū ē
verum) argumētuz est nō a lege
sed a minori sic min? videt̄ qz te-
stimoniū duoz lōim̄ firmet iu-
diciū qz testimoniū duaz p̄sōaz
d̄maz. firmat autē iudiciū lōiz
s̄m̄ legē testimoniū duoz lōim̄
ergo multo magis iudiciū di-
uinū firmat testimoniū certum
duaruz p̄sonarum Deu. xix. **In**
ore duoz vel triū testiū stabit o-
ne verbum. p̄. Job. v. **Tres** sūt
qui testimoniū dant i celo. pat̄
filius ⁊ spiritus sanct? ⁊ h̄i tres
vñū sunt (**Ego** sum. **Eccē** ad-
aptat dicens : ego sum qui testi-
monium : infallibile : p̄hibeo) p̄
opera que nemo alius facere po-
tuit (de me ip̄so) qz sū lux ⁊ vita
⁊ creator mundi. **Job.** primo.

quod factum est in ipso vita erat et
(et testimonium prohibet de me) quod
filius dei (qui misit me pater)
attestacione vocis et operum **Lu. iij.**
Vox patris innotuit hic est filius meus dilectus. hoc enim clamabat pater
et voce et opere et etne glorie demon-
stracione scilicet in morte transfiguracionis
Matth. xvij. et Lu. ix. p. Joh. v.
**Si testimonium hominum accipitis testimonium dei maius est quam testimonium
dei quod maius est quia testificatur de
filio suo. (Dicebant ergo iudei)
Ecce pater illa in qua occasio testimo-
nij quod induxit de patre querunt ubi
sit pater habet autem duas partes in
quibus prima ponit ignoranciam questio
In secunda cecitatis infidelium redar-
gucio. dicit ergo (ubi est pater tuus)
**Joh. xiiij. Domine ostende nobis
patrem et sufficiat nobis. carnales
enim nichil intelligunt de patre cele-
sti. attendendum autem est quod non que-
runt quis sit pater. quia hoc scire pu-
tabant scilicet quod ioseph pater esset et
mariam et fratres eius se cognos-
cere putabant. sed querunt ubi est pater
tuus ut temeritate huius missionis
qua filium suum mittere auderet ad
docendum in eum vindicaret. quia
patrem celestem intelligere non potue-
runt. unde **Joh. viij. non intellexerunt
quia patrem dicebat esse deum. Jo. p.
Deum nemo vidit unquam. (Respondit
ihesus) ecce cecitatis et infidelitatis
redargucio. Et dicit duo scilicet quod ne-
sciebant et quod viam agnoscendi pa-******

trē scire non volebant. dicit ergo.
(neque me scitis) quem scire deus esse
per opera possetis si velletis. sed quia
opera scire volebant et ideo quibus si-
gura exteriorē nosset corporis. ta-
men virtutē deitatis estimare non
potuerunt et ideo patrem scire non
potuerunt. quia in omnibus spiritualibus
in quibus substantia sensibilibus non sub-
iacet. necesse est per opera venire ad ver-
tutem et per virtutē venire ad euen-
tiam et ideo si vidissent opera fi-
lij virtutē deitatis agnouissent et
cum virtus sit una: substantia est una et
cognoscendo substantiam in filio: cognos-
cissent substantiam in patre. Itē cogno-
scendo opera filij et per opera substantiam fa-
cile scire poterant quod hanc substantiam
non a se sed a patre habuit et ideo co-
gnouissent patrem si infidelitas et
invidia clausit eis oculos. quod hac
via incedere non potuerunt et hoc est
quod dicit neque me scitis: hoc est per
virtutes et opera scire non vultis.
**Joh. xiiij. Philippe qui vidit me
videt et patrem quoniam tu dicis ostende
nobis patrem non credis. quia
ego in patre et pater in me est et ibi
de alioquin propter opera credite.
(neque patrem meum) quia ego in ope-
ribus clarificando me clarificavi
patrem **Joh. xvij. Ego te clarifica-
ui super terram. oportet consummari quod de-
disti michi ut facerem et sic dixit propter
unitatem substantie et virtutis et operaco-
nis **Matth. xi. Nemo novit filium
nisi pater et nemo novit patrem nisi******

filii? **q̄c.** **Joh.** v. nec vocē patris
vnq̄ audistis neqz speciem ei?
vidistis neqz verbū ei? habetis
in vobis manens. qz (si me scire
tis) sicut scire possētis noscēdo v̄
tutē p̄ opera **Rō.** v. p̄ ipsuz habe
m? accessuz ad prēm **Joh.** v. ne
moxerit a prēm nisi p̄ me. **Forsit**
tan: nō ē nota dubitacōis ī dō s̄
mobilitatis eoz ī libero arbitrio
qz certa via ad prēm est filius.
vnde **Aug?** dicit qz dicēdo: forsit
tan: nō dubitat s̄ dubitātes irri
det et increpat. qz certissima via
est p̄ effectū cognoscere causā et
p̄ causā vltiorē causā vt p̄ opa
cognoscere v̄tutē infinitā; et p̄ v̄
tutē infinitā cēndā; dīnā. facile
em̄ scitur qz dīna s̄ba incōmuta
bilis ē et qz nō multiplicat et ita
eadē s̄ba est q̄ hęc opatur et vna
v̄tus et qz inter mittētē et missum
ē distīctio p̄sonalis et ideo alia
est persona pr̄s et alia filij q̄ quis
sit vna s̄ba et sic culpātur q̄ hoc
nō cognouerūt. **Uz** forsitā dic̄ qz
hęc auersio pōt eē tam voluntatis
puerse q̄ racōis et hoc ē qd̄ dicit
(forsitā et prēm meū sciretis) **Jo**
han. xiiij. **Si** cognouissetis me
et prēm meū vtiqz cognouissetis
sed videt esse contradicō **Joh.** v.
Neqz vocem eius vnq̄ audistis
neqz speciem eius vidistis. ego pa
trē neqz p̄ filium neqz per aliū co
gnouerūt **Ad** hoc dicēdū qz ī v̄
tate ductu racōis p̄ opera filij et p̄

scripturas poterant cognoscere
filium. qz filius dei est et sic nouis
sent et prēm s̄ p̄ auersionem in
uidie et perūse voluntatis ad hęc
collacōem non peruenerunt et iō
dicitur qz patrem non cognoue
rūt (hec verba) **Incipit** hic pars
in qua oñditur veritas xp̄i in eo
qz licet puocaret eos verbis tam̄
in eum nichil facere potuerunt a
te q̄ voluit. qz diuinū aliquid lu
cebat in fronte illius vnde exter
riti fuerunt sicut supra secundo
diximus. **Dicit** ergo: hęc verba:
puocancia iudeos contr̄ se (locu
tus est ihesus) et determinat lo
cū (in gazophylacō docēs in tem
plo) de quo supra. h̄. notatur est
qd̄ huic doct̄rie sufficit. quia tri
plex erat oblacōnum reseruatōi
um inusata corbana et gazophi
lacium **Erat** autē gazophylacuz
locus in atrio mundoz qui tot?
erat in pt̄ate iudeorum et pharise
orum et tamen ibi domino nocere
nō potuerunt. vnde **Matth.** xxvi.
quotidie apud vos docens etiam
in templo et nō me tenuistis. sed
hec est hora vestri et potestas tene
brarum et hoc est qd̄ sequit̄ (Et
nō apprehēdit eū) cū tñ ad h̄ co
narēt vñ. viij. supra d̄: qz misit
miltros vt tenerēt eū (qz nō dūve
n erat hora ei?) n̄ fatal̄ s̄ electōis.
Jo. xiiij. scīs ih̄s qz v̄it hora ei?
vt trāseat ex hoc mūdo ad prēm
(**Dixit** ergo eis iterum ihesus.)

Hic ostenditur qualiter ab excecatis
hec lux queritur et non inuenitur. **D**iu-
ditur autem hec pars in duas particulas
in quarum prima ostenditur quod quis
lux ab excecatis queratur tamen non in-
uenitur. **I**n secunda autem ostenditur quod
etiam quando extincta putatur ab eis ma-
xime orietur et cognoscentur ibi. **D**i-
cit ergo ihesus cum exaltauerit. **A**dhuc
propter eorum in tres diuiditur.
in prima ostenditur quod lux ab exceca-
tis quesita non inuenitur. in secun-
da causa cecitatis aperitur ibi. **D**i-
xerunt ergo iudei nunquam interficiet
se in terra quia lux palam ostensa
a cecis non videtur designat ibi. **D**i-
xerunt ergo iudei nunquam est. **I**n
prima hanc quatuor dicuntur in qua
prima lux ista significat sui processus
transitum ad omnem illuminationem. **I**n
secundo lucis istius ab excecatis si-
gnat inquisitionem. in tercio inuencio-
nis impossibilitatem. et in quarto
istius impossibilitatis signat ex par-
te cecorum causalitatem. dicit ergo: di-
xit ergo iterum: iteratas ingerens il-
luminaciones: ihesus: auctor salutis.
Lu. ij. **L**umen ad reuelacionem gen-
tium. lumen enim semper spargit illumi-
nacionem. **P**sa. lvij. **O**rietur in tene-
bris lumen tuum et tenebre tue erunt
sicut merdies. quia semper varias in-
tulit illuminaciones tenebrosas ut
noticia lucis traderet (ego vado)
tripliciter. quia vado hoc est sicut lux
ad illuminacionem omnium procedo et
vado quia ad fontem lucis redeo.

vado quia sicut superiores ita inferio-
res partes illuminatio. **D**e primo dicit
Prou. iij. **S**emita iusti quasi lux
splendens et crescens usque in perfectum
diem. perfecta autem dies est quando sol
totum mundum illuminat. ita sol iusti-
cie orietur in iudeis in luce processit
ad gentes ut nullus esset qui lumen
eius non perciperet. **J**oh. p. **E**rat lux
vera que illuminat omnem hominem
uenturum in hunc mundum. **E**ph.
ij. **I**lluminare omnes qui sit dispensa-
tio sacramenti a seculis absconditi
in deo et ideo dicit ad filium pater
celestis. **P**sa. xlix. **P**ax est michi
ut suscite michi tribum iacob et fe-
ces israel conuertendas dedi te in lucem
gentium ut sis salus mea usque ad
extremum terre. **D**ic ergo: vado: pro-
cedendo ad omnem mundi partem quasi
precedens lux. vado etiam quia per cru-
cem et resurrectionem et ascensionem
ad patrem sicut ad me lucis fonte
redeo. unde de sole dicit in psal. **A** si-
mo celo egressio eius etc. **I**tem iterum
facite ei qui ascendit super occasum
dominus nomen illi. quia cum occuberet
merito occasus cum suis ad patrem
ascendit quod non faceret nisi domi-
ni mortis et vite esset. **E**cc. p. **O**ri-
tur sol et occidit et ad locum suum re-
uertitur. **V**ado iterum: quia inferio-
res per ipsum sicut superiores illumina-
no. **E**cc. xxij. **P**enetrauo partes in-
feriores terre et inspiciam omnes dor-
mientes et illuminabo omnes sperantes
in domino. **L**uc. p. **I**lluminare hijs

qui in tenebris et in umbra mor-
tis sedent. sic ergo ego vado cōti-
nuis pfectibus illuminacōnum
Joh. vij. Adhuc modicū vobis
scī sum et vado ad eū q̄ misit me
et nemo ex vobis interrogat me q̄
vadis. Ita em̄ manifesta luce p-
cedo q̄ nō est op̄ vt q̄s interrogat
cunctis sciētib? qz ad prēm sicut
ad fontē lucis clare pcedo. **Ysaie**
xviii. ego quiescā et cōsiderabo in
loco meo sic meridiana lux p̄lea
est. sic em̄ q̄escit in sūmo celi i dex-
tera pr̄is et cōsiderat cecitātē infideli-
um et fidelium p̄ fidei illuminacōem
(et quētis me) hic lucis ab exce-
catis oñdit inq̄siōez et hęc scā ē
tripliciter. qz verū solē nolentes
recipe aliorū quendā querūt et ex-
pectant. **Joh. v.** ego veni in noie
pr̄is mei et c. **Thess. ij.** qz caritā-
tem veritatis nō receperūt mittz
eos opacōem erroris vt credant
mendacō q̄ non crediderūt veri-
tati. **Rō. xi.** qd̄ querebat isrl? nō ē
cōsecutus. electō vera cōsecuta est
ceteri autē excecati sūt. adhuc at̄
queretis me: psequendo in aplis
vt extinguatis nomē meū. **ij.** **Re-**
gū. xix. ego relic? sum solus et q̄
rūt animā meā. adhuc queretis
me p̄ legis obseruacōem q̄ tunc
iam mortua erit et mortifera. **Ysaie**
lviii. me de die in diē querunt
et scire vias meas volunt q̄si gēs
quē iusticiā fecerit et mādāta dī
sui nō dereliquerit. **Amos. viii.**

Circuibunt q̄retes verbum dñi
et non inueniet et hoc est qd̄ dic̄.
et nō inuenietis scz s̄m p̄mā expo-
sicōem inuenietis p̄ me anti xpm
erroris et mendacij operatorem.
s̄m aliam nō inuenietis me ad ex-
tinguēdum. s̄m terciā nō inuenie-
tis s̄ meritū eterne cōdemnacōis
recipietis. **De p̄mo Joh. vij.** q̄re-
tis me et nō inuenietis. **De secūdo**
Cant. iij. per noctes quesiui quē
diligit anima mea q̄siui et nō in-
ueni. hoc ē p̄ noctē tempestatis et
p̄secucōnum ex cecitate p̄cedē-
um. **De terciō dic̄t Sap. xvij.**
Vna cathena tenebrarū oñes te-
nebant. **Job. iij.** viro cui? absco-
dita est via et circūdedit euz dñs
tenebris (et in p̄cō vestro morie-
mini) et ideo me nō inuenietis. qz
in vestro p̄cō infidelitatis vestre
moriemini. **Ysa. vi.** Exceca cor po-
puli hui? et aures eius aggraua-
et oculos eius claude ne forte vi-
deant oculis et auribus suis au-
diant et corde intelligāt et conuer-
tantur et sanem eos. **Sed** videt̄
qz deus reuelauerit eis suaz dam-
nacōem et hoc videtur inconueni-
ens. quia scdm̄ hoc coegit eos de-
sperare. hoc autē inconueniens
est cum sciēcia et reuelacō sit pi-
etatis fructus. desperacō autē
cum pietate nichil commune hā-
bet. **Sed** ad hoc tripliciter est re-
spōdendum qz non coegit eos de-
sperare. quia illud premōciō

secūda causa cecitatis eoz apit a
habz duos pagiaplos In qru
pmo ondit ipse cecitatis eoz fig
num in ceca interrogacoe qua fa
ciunt ad se inuice In scdo cecitatis
onditur xia ca dicit ergo. **Nu**
quid interficiet seipsum a subdit
vn hui? dicit habuerunt occasio
nem. (qz dicit quo ego vado vos
no potestis venire) hic eclamat
simul **Cris.** a **Aug.** de fatuitate
Interficere enim seipsum no est ire.
h potest p morte remane **A**dhuc
autē si interficere se esset ire ipsi
hac via possent ire qz ipsi multo
magis possent se ipsos interfice
re **A**dhuc autē no interficiat seip
sum sic dicit plūs nisi q a apud se
a apud alios turpis ē a amar?
a oplexione a morib? qz illi nec
apud se nec apud hoies pacē in
ueniant: mors eis ē eligibilior q
vita xps autē in oplexioe a ad
bitate vnoe a omis grē a virtutis
pleitudie a sibi a omib? alijs scis
delectabilissim? fuit a ideo vita sua
a sibi a alijs io audissia fuit a io
nunq ad hoc inclinari possz vt i
terficeret seipsum. **I**psi autē omi
bono puati potius ad h inclin
rent a ideo omis cecitatis signum
fuit hoc qstio eoz hoc em de? ma
xime inhibuit ps. **N**olite tēgē
xpos meos etc. **Z**ach. ij. q tēgit
vos tēgit pu. o. au. mei. h achito
fel a iudas pditores interfecerūt
seipsum quoz isti in pdicōe cōtr

xpm iam tūc cōcepta socij fuerūt.
Actu. vij. pres vni occiderūt pro
phas qui pnunciauerūt de adue
tu iusti au? vos nūc pditores fu
istis a homicide a ideo multū fuit
vicinū eis vt interficerēt seipsum
Sed fatuā hāc qstionē fecerūt
ideo qz nichil iam aliquid medi
tabant nisi xpi interfectōe a io
modica vertorū occasio induxit
eos vt illam quāqz modo loque
rētur ad inuicē **L**u. vi. **E**x abun
dancia cordis os loquit bon? hō
de bono thesauro cordis sui pfert
bona. mal? autē de malo thesau
ro cordis sui pfert mala. qz dicit
quo ego vado: mors enim xpi pfe
ctus est a non defectus a hoc ē: q
ego vado: vos qui non nisi p me
accessum ad lumē a ad prēm ha
bere potestis. **E**ph. ij. p ipsum em
accessum habem? ad prēm a qz
accessum no habetis p me io no
potestis venire **J**o. vi. **N**emo ve
nit ad prēm nisi p me **J**o. iij. ne
mo ascendit i celū nī q de celo descē
dit etc. a qz vos no ad hētis filio
hois: io vbi ego sū vāre non pote
stis (a dicebat eis) causas verissi
mas demonstratuas sue cecitatis
a tēgit duo. s. causā a effem. **C**au
sā at duplicē. naturā corruptaz a
corruptū affem. naturā tēgit i h
qz dicit (vos de deo sū estis) naturā
ei hūana i grā innocēcie a i māu
foritoris dei fuit i sumo a ab hac
altitudine cecidit qn pctō acq̄uit

et in corrupcōe tūc depressa fuit:
et pondē corrupcōis stāne in pe
ius tēbitur. **ij.** **Thimo. iij.** **Mali**
homies p̄ficiunt in p̄? errādo et
in errore mittētes. tales fuerūt isti
qui stāne p̄ius et p̄? in ista cor
rupcōe defecerūt. **p.** **Cor. xv.** qua
lis terren? tales et terreni. hoc est
qualit̄ corrupt? fuit terren? pat̄
tales sunt t̄rem filij q̄s ad yma
ginē et similitudinē sue corrupā
onis p̄fudit **Sap. xij.** **Erat sem**
maledictū ab inicio et immutari
nō poterat natural̄ malicia eorū
quia stāne illi malicie dederūt i
crenita **Joh. iij.** **Qui** de terrā est
de t̄ra loq̄t̄ (**Ego**: p̄ oppositū: de
supius sū) q̄ quo ad naturā di
uinā sum de equalitate p̄ris et q̄
ad naturā hūanam de altitudine
inunitatis p̄cti et immocēcie et ple
nitudis grē quā ab instanti con
cepōis accepi et nunq̄ deserui s̄
semp ea plen? fui **Joh. iij.** **Qui**
de celo venit sup̄ ones est. **p.** **Co**
rinth. xv. qualis p̄r celestis? tales
et celestes **Sap. xvij.** **Omnipo**
tēs sermo tu? dñe de celis a rega
libus sedib? venit (vos) p̄ affcū
et volūtātē (de h̄ mūdo estis) n̄ de
mūdo simpliciter. s̄ de hoc signant̄
mūdo in malicia fundato **p.** **Jo**
han. vi. **Tot? mund?** in malig
no posit? est. **p.** **Joh. ij.** quicq̄d ē
in mundo aut ē cupia cordis a
cupia oculorū aut supbia vite
Rō. viij. **Qui** s̄m carnē sūt q̄ car

nis sunt sapiūt. **Phil. iij.** **Gloria**
in confusione eorū qui terrena sa
piunt (**Ego**) p̄r oppositū vobis
affectū (nō sum de hoc mundo) s̄
p̄cius de celo et celestis p̄ris affe
ctū et volūtātē **Joh. xvij.** de mūdo
nō sunt sic et ego nō sum de mun
do **Joh. xvij.** **Regnū** meū nō est
de hoc mūdo **Et** q̄ tales estis ob
scuritati terrene amixti et nichil i
vobis ē de lumine celesti ideo cecā
estis. t̄ra enī non cōfert visū sed
lumē celeste. (**Dixi** ergo vob) h̄ ē
hoc de causa (q̄ moriemini i pec
catis vris) obstinati q̄ lumē vi
sus veritatis p̄ quē visum de pec
catis exeat: rāpe nō vultis **Jo**
ij. **Qui** incredul? est filio nō h̄z
vitam s̄ ira dei manet sup̄ eum.
vñ patz q̄ dictum dñi nō impo
nit necitatez. s̄ p̄ci? declarat hoc
q̄ sequit̄ eorū in malo obstina
tā volūtātē. h̄ij enī qui pondus
malicie semp descēdunt et augēt
maliciā: de se spem nullā dant ex
eundi de p̄ctō. s̄ sunt diffidēcie fi
lij de quib? dicit̄ **Eph. ij.** s̄m p̄ri
cipem p̄ctis aeris hui? sp̄m qui
nunc opatur in filios diffidēcie.
ite. v. **Ira** dei venit in filios diffi
dēcie. et hoc signat̄ **Exod. xv.** **De**
scenderūt in p̄fundū quasi lapis
Eze. xxxij. **Descenderūt** in infer
num cum armis suis et iniquitates
eorū in ossib? eorū **Itēre. xvij.** pec
catū iuda scriptū est stilo ferreo
in vngue adamātino exarātū ē

sup latitudinē cordis eoz vt in
debile sit factum. Et qz sermo cru
sti nō facit desperacōez istā s; pōi
us obstinatū cor eoz-ideo addit
(**S**i em̄ nō credideritis qz ego
sum) ecce via salutis p quā solā
exire possunt de p̄ctis. q̄uis at̄ fi
des dō nū dei sit h̄ tū nulli negat
credere volenti a sic in voluntate
nostra est obicem ponere fidei vel
cōsentire ad credendū a p conse
quēs in voluntate nostra est i pec
catis in oī vel de p̄ctis exire a hoc
est quod dicit- si em̄ nō credideri
tis **A**ctu. xv. fide purificās corda
eoz **Rō. iij.** Arbitramur hominē
iustificari p fidem sine o. le. **I**tez
Rō. x. **S**i cōfitearis ore dñm ille
sū xp̄m a in corde credideris q̄ de
us suscitauit illum a mortuis sal
uus eris: qz ego sū: hoc est qz ve
re sū qz i dīpsum semp sū p̄s. **T**u
autē idem ip̄s es a anni tui nō de
ficient **Exod. iij.** **E**go sum qui sū
quod v̄ez est nomē dei a quo flu
it ōne eē (moriemini i peccato v̄
stro) a sic a v̄eo esse deficiatis nec
r̄surgē nec redire ad v̄ez eē pote
stis **Joh̄. p.** sine ip̄so factum ē nil
Aug? **P**ctū nichil est a nichil
fiunt h̄ies dū peccāt **Eze. xxv iij.**
Nichil factus es a nichil eris in
ppetuum a qui sic ad nichil ap
propināt tanue morit̄ nec vnq̄
rdibit ad esse ad quod vobis re
ditus nō patebit nisi p fidē quā
vos cecā non habetis nec habere

vultis nec habere quieritis qz cecā
tatem vestram non cognoscitis a
in ea vos pacem habē putatis.
Vap. xiiij. **I**n magno insciēcie
bello viuentes tot a tam magna
mala pacē esse arbitrati sūt (**D**i
cebant ergo ei) hic tāgitur qua
liter lux cecis oñditur nec tamen
videtur. dicit ergo: dicebant er
go ei: hic duo dicūt in quoz
p̄mo q̄stio est de lumine. in secū
do autē oñditur lumen nec tamē
videtur. dicit ergo: dicebant er
go ei: adhuc in fideles iudei **Ysa.**
xxi **Q**ui incredul⁹ est infideliter
agit (tu quis es) in persona vel
nomie. hāc questionē faciebant
occasione eius qd̄ dixerat **S**i nō
credideritis qz ego sum. vnde q̄
runt: tu quis es? in p̄sona vel no
mie. vnde glosa. qz dixisti quia
ego sum a nō addidisti q̄s. nunc
er go dic quis es? vt credamus.
Ysaie quadragesimo quinto. **V**e
re tu es deus absconditus deus
israhel saluator **E**st autem istoz
cecitas quia noluerunt q̄ nomie
diffinito de se responderet qui in
diffimibilis est a infinitus **G**ene
sis tricesimo secūdo. **C**ur quers
nomen meum quod est inābile
(dixit eis ih̄esus) hic in responsi
one tanguntur duo. **I**n quoz
primō lux ostenditur. **I**n secū
do cecitas eozū q̄ lucē non vident
arguitur **I**n p̄mo h̄oz tria dicū
tur. in q̄z p̄mo lux vera mōstiat

In secūdo iudiciū de hijs qui lu
cē hanc calūniātur oñdit. In ter
cio veritas de lucis demōstracōe
apitur. Dicit ergo (Prīcipiū q̄
loquor vob) a duob? se lux ista
q̄ sit oñdit ab origine et a ppria
opacōe. ab origine cū dicit: p̄nci
piū. Aug? - Pr̄ dicit p̄ncipiū
nō de p̄ncipio a quo alius. i. fili
us qui dicit p̄ncipiū de p̄nci
pio. i. a p̄re p̄ quē omnia. omnia em̄
p̄ filium pater opatus ē. Ipse ei
est man? et dextera et fortitudo et
sapientia et verbū ē patris: p̄nci
piū autē se dicit filius. qz licet
pat̄ et filius et sp̄s sanct? sint vnū
p̄ncipiū om̄is creature et pat̄
sit p̄ncipiū tot? dimitatis. tam̄
si p̄ncipiū in racōe cause efficien
tis et formal̄ sumat. tūc fm̄ mo
dum intelligēdi filio appropria
tur rō p̄ncipiū. quia ip̄e inq̄tū v̄
tus patris ē formalis causa p̄nci
piū et sic q̄dē bonitas q̄ attribuit̄
sp̄ritui sac̄to ad causādū incliat.
Sic etiā pat̄ cui attribuit̄ potē
tia causat. sed racōez causalitatis
adhibet ars et sapia q̄ filio attri
buit. Et sic fm̄ racōem filii p̄nci
causa est effectui et hoc mō dīna
nomina ordīnat. Dyo?. Proxīa
autē causa maxime nota ē q̄ ad
nos et iō oñdit qui? sit p̄ hoc qd̄
maxime notū erat eis. p̄s. Tecū
p̄ncipiū in die virtutis tue et.
Apo. p̄. Ego sū alpha et o p̄nci
piū et finis: q̄ loquor vob. Ecce

lucis pprius act? - sicut em̄ om̄iū
p̄ncipiū est p̄ hoc qd̄ om̄ia p̄ ip
sum facta sūt. ita etiā pprius eius
act? est diffundē lumē et spargē
et hoc pprie facit verbū p̄ loq̄lam.
Sic em̄ verbū lumē suū ad
cor palat. Joh. xv. Si non v̄is
sem et locut? eis nō fuisset p̄dm̄
nō haberēt. loq̄ndo ei lumē spar
git et om̄es illuminat. Heb. p̄. m̄l
tipharia multis qz modis ac. vñ
ibidē dicit qui cū sit splēdor glo
rie. qz in loq̄ndo se ostēdit splen
dorem eē et ideo sic se maifestavit
p̄ originē et actum. Si autē q̄ri
tur p̄ quid t̄ribit hoc qd̄ dico p̄nci
piū ad standū p̄ filio cū p̄nci
piū veniat trib? p̄sonis. iā ptz
ex dictis qz verbū dicit racōem
p̄ncipiū primā creature et p̄ hāc
appropiacōez stat p̄ filio. tñ q̄
uis sic legam? fm̄ Aug?. et Be
daz: nō habz hāc trām. Criso?
h̄ dicit in grecis codicib? in v̄is
exemplarib? eē hanc litterā. Et a
p̄ncipio dixi vobis et sic exponit
vos q̄ntis q̄s sum et hoc nō opor
tet. qz a p̄ncipio p̄dicacōis mee
dixi vobis. et quis sū qz filius dī
sum. et vnde sū qz a dō patre mī
sus sū. et hoc dixi verbo et p̄baud
per effectū in ope. quia sū filius
dei fm̄ dīnam gn̄acōem et filius
hominis fm̄ hūanam. Joh. xx.
Ut credatis qz ihs est filius dei
vivi et vt credētes vitā habeatis
in noīe ip̄si. Tñ Aug?. dicit qd̄

Obscuratū est insipies cor eoz. di-
centes se em̄ eē sapiētes stulti fci
sunt. **A**bdie p̄. **P**erdā sapientes
de ydumea et prudēciam de mōte
esau. (Dicit ergo eis ih̄s). **H**ic
incipit oñdere q̄ etiā tūc hęc lux
maxime extinda ab eis eē putat̄
tūc maxime oriet̄ et ostēdetur et
agnosceat. **D**icit autē hic duo. s.
q̄ lux xp̄s post mortē maxime co-
gnosceat. dicit etiā et causā illius.
dicit ergo duo. in p̄mo cognicio-
nē sc̄z natuē p̄ mortē et coḡcoez
veritatis sc̄z i h̄mōe dicit ergo. (**C**ū
exaltaueritis) mors filij dei exalta-
tio dicit̄. quia p̄ ipsā ascēdit et in
cognicōe et in v̄tute et in redēpcō-
ne et in b̄titudine et in celū. **I**n co-
gnicōe **P**hil. ij. p̄pter qd̄ et deus
exaltauit illū et dedit illi nomē et c̄
et om̄is lingua confiteat̄ qz domi-
n̄ ih̄s xp̄s in gloria ē dei patris
De virtute quā exaltat̄ oñdit.
quia totus mūd̄ tremuit. p̄s.
Exaltare dñe in virtute tua et c̄.
In redēpcōis ope **J**o. xij. **E**go
si exaltat̄ fuero a terra o. t. a. n.
De exaltacōe autē b̄titudis. p̄s.
Exaltabo te domine quū suscepisti
me. hoc est ad b̄titudinē tuā me
s̄bleuasti. **D**e celi exaltacōe. psal.
Exaltata est magnificētia tua
sup celos de. h̄is de causis dicit̄
tur exaltacō mors xp̄i et quū istī
exaltacōes istas nō intenderēt. ta-
mē de. pat̄ causauit eas in pessi-
mis volūtātib̄ eoz. sic dicit **Au-**

gustin? **D**e? optum? nunq̄ malū
fieri p̄mitteret nisi sciret bona q̄
ex malis eliceret et quia hoc bonū
ex malo elictū ē. idō dicit: **C**um
exaltaueritis (filij h̄is): qz h̄m
q̄ filij dei h̄m adicōnē natuē di-
uine et p̄prietatē pati nō potuit.
Jo. iij. **S**icut exaltauit moyses
serpētē in deserto sic exaltai opor-
tet filium h̄is (tūc cognoscetis
quia ego sū) quia tūc h̄m psal.
Testimōia tua credibilia facta
sunt nimis. vñ **C**etero dixit. ve-
re filius dei erat homo iste **L**u. xx
ij. **O**is multitudo eoz q̄ siml̄ ade-
rant ad spectaculū istud et videit
que fiebāt p̄ciētes pectora sua
reuertebāt. (**E**t a m̄ipō facio mi-
chil) tūc em̄ ip̄e pater oñdit q̄ o-
nia que fecit filius ab ip̄o fecit.
qz tūc om̄ia p̄ maxia p̄digia con-
firmavit **J**oh̄. v. **N**ō potest filij
a seipō facere quicq̄ nisi qd̄ vide-
rit p̄rem faciētē. h̄is autē maxi-
mū fuit q̄ virtute p̄p̄e datatis cri-
st̄ resurrexit. **P**er hęc em̄ om̄ia p̄-
bata sunt sic optime **J**udic. xvi.
significat q̄ cum philistinī sam-
sonem q̄ sol fortis interpretat̄ dor-
mientē se occlusisse gaudebant.
Ista vincula cōfregit et ad verti-
ces mōtis ascendit. quia iudei cū
xp̄m dormientem somno mortis
se apud inferos occlusisse gaude-
bant **I**lle vt sol fortis lumē ubi
qz sparsit et fractis vinculis mor-
tis et portis inferni in celi verticez

cū suis se exaltauit sic omnia que
fecit a patre celesti habere se p
bauit. psalmista. **N**otas michi
fecisti vias vite adimplebis me
leticia cum vultu tuo. **A**ctu. secū
do. **Q**uē suscitauit de? solutis do
loribus inferni iuxta quod im
possibile fuit teneri illum ab eo.
(**S**ed sicut docuit me pat) doce
re prēm filiū est sic aliam psonā
generatē aliā a se psona ab ipso
genite p hoc qd vrbū suū est
in lumine suo verbuz de ipso pce
dit tradere noticiā. **C**ol. ij. **I**n ip
so sunt omnes thesauri sapie et scie
tiā absconditi. **P**s. **D**ocuisisti me
a iuuetute mea et vsqz nūc p nū
ciabo mirabilia tua. **J**o. vij. mea
doctrina non ē mea (hęc loquor)
quia vna est doctrina patris do
centis et filij docti. et ideo sicut do
cet pater hęc loquitur filius. os ei
patris est filius. **J**oh. decimo sep
timo **O**pus cōsummaui qd dedisti
michi vt facerem (et qui misit
me mecum est) horum que dixit
tāgit hic p priam causā. hoc ei di
cit ppter essēcie vnitatē et ppter
cōsensū cōformitatē. **D**e eēcie q
dem vnitatē dicit **J**oh. xiiij. **N**ō
credis qz ego in patre et pater in me
est. **J**o. x. ego et pater vnū sum?
De cōsensū cōformitate. **I**tere. p.
Ne timeas a facie eoz qz ego te
cum sū vt enū te dicit dñs deus
Ps. **C**um ipso sum in tribulacō
ne (et nō reliquit me solū) qz nū

q̄ sum reliq̄ ab ipso cui? deitati
sum vnitus et voluntati per omnia
cōformis. **H**eb. xiiij. **N**on te dese
ram neqz derelinquā et racōez hu
ius vltimū affiēt (q̄a ego q̄ pla
cūta sūt ei facio semp) cum cotinu
itate et pseuerēcia nunq̄ interrū
pens nunq̄ deficiens. **J**o. iij. me
us abus ē vt faciam volūtatem
pris mei q̄ misit me et vt pficiāz
op̄ illius. **E**t ideo p̄r dicit de filio
Lu. iij. **T**u es filius meus dilcūs
in te cōplacui michi. s̄ contra hoc
qd dicit nō reliquit me solū: vi
detur eē qd dicitur. **M**ath. xxvij.
Deus de? meus vt qd dereliqui
sti me? **S**ed ad h̄ dicēdū qd nun
q̄ dereliquit quo ad vnōem et bñ
placūtz. s̄ dicit dereliquisse quo
ad exteriorē hominis assumpti de
fensionē qm̄ hominē illū passio
b? et tribulacōib? exposuit et ab
iudeorum pessima volūtate non
defendit ad Romanos octauo.
Qui etiā proprio filio suo non
peperat deus. sed pro nobis om
nibus t̄r didit illum et h̄ est (hęc
illo loquente multi crediderunt i
illuz) **V**ic incipit ps illa q̄ ē de v
bo dei et luce scdm̄ qd a seruitute
est liberatua. **E**t habz duas par
tes. **I**n quarum p̄ma doctrina
huius ex auditoribus sumitur
ocasio. **I**n secunda autem do
ctrina ponitur per ordinem. **D**ic
vtiqz h̄ ergo illo saluato ē nr̄ vt
luce vera loq̄te et oēs illūinante

Multa de turba crediderunt in illu-
no perfecta fide sed infirma et ideo
post modicum ut dicit **Cris.** Con-
uersi sunt ad contumelias **Rō. i.** Fi-
des est ex auditu. **Audit?** aut per
verbum christi erant tamen de illis de quibus
dicitur **Luce. viii.** ad tempus
credunt et in tempore temptationis recedunt
tamen quia infirmis fouenda est
fides donec conualescant. ideo loquitur
eis dominus dicens (**Dicebat ergo**
ihesus) monita salutis dans eis
(ad eos qui crediderunt ei). hec pars
est in qua per ordine ponitur libertatis
doctrina **Et** diuiditur in duas
partes **In** quibus prima vere libertatis
doctrina ponitur et secunda vero quomodo
contumelia per tanto beneficio christi a iudeis
irrogatur ibi: **Rō. i.** Rōderunt ergo iudei
et dixerunt **Nōne** benedictum nos:
Adhuc propter hanc in duas diuiditur
partes. **In** quarum prima vere li-
bertatis principia ponuntur. **In** secunda
autem gloriatibus in falsa libertate
cause gloriacionis excluduntur ibi:
Rō. i. Rōderunt ei **Demē** abrahe sum?
Quinque autem in prima hanc partem
notatur. quorum primum est ad quod
ista doctrina refertur. quod ad eos qui
iam liberi esse inceperunt. secundum est vere
libertatis principium. tertium vere lib-
ertatis incrementum. quartum est perfe-
ctionis libertatis perfectum. quin-
tum vero totum libertatis complemen-
tum: **Dicebat** ergo ihesus ad eos qui cre-
diderunt in eum. quod illi iam incipiebant
esse liberi per hoc quod ad fidem sunt vocati

ti. **Gal. v.** vos in libertate vocati
estis fratres. solummodo ne libertatem
vram detis in occasione carnis.
fides enim est libertatis incipium
quod facit scire que sit libertas in gratia
et ideo illi tanquam libertate intelligere
tibi loquitur. **Job. xxxiii.** viri intel-
ligentes loquuntur mihi et vir sa-
piens audiat me (**Si** vos manseritis)
perseuerant et intelligunt et
obediunt (in sermone meo) perse-
uerant ut in illo meditemini per stu-
dium intelligunt ut in illo intelli-
gatis sancti spiritus misterium **Obe-**
dient ut illud impleatis per operis
exercitium. de quorum primo dicitur
Deb. xii. **In** disciplina perseuera-
te se vobis tanquam filijs offert deus
filij autem dei sunt liberi. de intelli-
gibilitate verborum. **Thimot. ii.**
Intellige que dico dabit enim tibi
dominus in omnibus intellectum. **Ps.**
intellectum tibi dabo etc. **De** obedi-
entia. **Deute. xxvii.** **Maledictus**
qui non perseuerauerit in omnibus ser-
monibus legis ut eos opere impleat.
Deute. xxviii. **Si** audieris vo-
cem domini dei tui ut facias atque cu-
stodias omnia mandata eius que prece-
pio tibi hodie facta sunt. **Gen.**
quod versant in terra hoc est in affectu
terreno quod tu eris liber et earum
dominus. **Eccle.** vere libertatis princi-
pium est sic in sermone domini manere
(**Vere** discipuli mei estis) disci-
pulus enim verus est qui vere doctri-
nis sui in gratia sine errore est habitus

et hoc est libertatis incrementum
studia enim liberalia ut dicunt philosophi
liberant hominem. Dicit enim philosophus quod
liberum dicitur hominem qui causa
sui est. homo enim ut dicitur in x. Et hi
eorum solus intellectus est. quia alia non
sunt humana que sunt in ipso sed sunt
brutalia. Intellectus discipulis di
uinis perficitur et non de aliis. He
brei. xii. quod si extrinsecus disciplina estis
quibus participes facti sunt omnes er
go adulteri et non filii estis ac si di
cat de semine libero nati non estis
sed de spurio et seruilis. **Ysa. i.** Dominus
deus aperuit michi aurem. ego autem
non tradidit retrosum non ab ipso. **Jo
han. xii.** In hoc cognoscet omnes
quod mei estis discipuli si dilectionem
habueritis adinuicem. quia dilectio
uos facit tenere meam disciplinam.
Joh. xii. Si quis diligit me ser
mones meos seruabit. discipulus
enim uerus est qui ita tenet discipli
nam prout tradita est a magistro.
Math. xi. Discite a me quia mitis
sum et humilis corde (et cognosce
tis ueritatem). Ecce uere libertatis
perfectum. cognitio autem ueritatis
est cognitio eius per quod res uere est
id quod est et hoc non est nisi ars et sa
pientia diuina in uerbis dei posita.
Per artem enim et sapientiam dei res est
uere id quod est et per quolibet alia prin
cipia cadit a ueritate sue entitatis
per hoc quod materialia et mutabilia
sunt et a uero esse mutabilia. **Joh. xvii.**
Sanctifica eos in ueritate sermo tu

us ueritas est. **Joh. p.** dicit de uer
bo plenam gratiam et ueritatem. **Itē. xiiij.**
Ego sum uia ueritas et uita. et
dicitur in iij. **Veritas** uincit et inuale
scit super omnia uincit ueritas et ideo
liberat a uanitate mutabilitatis
et est perfectum principium ipsius liber
tatis et hoc est quod sequitur (et uer
tas liberabit uos) et hoc est uere
libertatis complementum. **Rō. viij.** Ipsa
creatura liberabitur a seruitute cor
rupcionis in libertatem glorie filiorum
dei. **Gal. iij.** Illa que sursum est iheru
salem libera est que est mater nostra.
Sic ergo sermo domini per hoc quod est
ueritas liberat a coactione et obliga
tione uanitatis. per hoc quod est sermo
gratie liberat a culpe et iniquitatis
seruitute. per hoc autem quod est sermo
omnipotentis dei liberat a seruitute
miserie. primo dat libertatem natu
re. secundo dat libertatem gracie
et tercio dat libertatem glorie. **R**e
sponderunt ei. **H**ic excludit glo
ria eorum qui in libertate gloria
tur. **E**t habet duas partes. In qua
rum prima excluditur gloria lib
tatis carnalis. in secunda que fit
uera libertas aperitur ibi. **R**espo
dit eis ihesus amen amen et cetera. **I**n
prima questione duo supponuntur
et unum inquitur. supponunt ei
quod semen sunt liberi abrahe per li
beram matrem nati dicentes. semen
abrahe sumus. **S**upponunt etiam
quod non se in seruitutem rede
gerint per opus degeneracionis

a tanto prē cū dicūt nēmīni ser-
uūm? vñ q̄: a hoc est (Rūderēt
ei iudei) carnalē intellectū haben-
tes a idō in sermōe xp̄i p̄ intelle-
ctū spūalem nō remanētes. p̄s.
Nescierūt neq; intellexerūt in te-
nebris ābulant. **Cap. ij.** Exceca-
uit eos malicia eoz a nescierunt
sacra mēta dei. (Vemē abrahe) car-
nale (sum?) nati p̄ liberā sarā cre-
dentes q̄ p̄ hoc eēt liberi nō itel-
lexerūt isti qd̄ dicit apostolus? **Gal.**
iii. Qui de ancilla s̄m carnez
nat? ē q̄ vero de liberā p̄ repromis-
siōez. Et ita q̄ non ē filius p̄missi-
ōis gracie nō est spūaliter filius
libere. Isti ergo qui se corrupci-
ōnis carnalis filios eē p̄babant:
erant filij ancille. **Vsa. p.** Idō vo-
cant semen nequā. vñ gēti pecca-
trici populo q̄ iniquitate semini
nequā filijs sceleratis. **Cap. xij.**
Iniqua ē natiō eoz a naturalis
malicia eoz a nō poterat immu-
tai cogitacō eoz ī p̄petuum: a ne-
mīni seruiūm? vñ q̄: h̄ videtur
falsū dicere. **Gen. xv.** Vāto p̄no-
scens q̄ p̄grinum futuruz sit se-
men tuū in terra aliena a s̄bi cēt
eos seruituti. **psa. xlix.** hoc dicit do-
min? de? redēptor tuus sanctus
israhel ad cōtēptibilē animaz ab-
hominatā gētem ad seruū dñoz
videt ergo q̄ seruiērūt. vñ **Au-**
gustin? O pellis inflata nō ē vā
magnitudo s̄ tumor a hoc ip̄suz
s̄m tēporis libertatē: quō vñ dī

xitis? **Joseph** venūdat? est. pro-
phete in captiuitatē ducti sūt. po-
pul? in egipto in luto a latē s̄ui
erūt. vñ h̄p̄si tributa soluebatis.
Sed ad hoc dicendū q̄ duplex
est seruit? vna quidē cōdicōis a
altera violente oppressiōis. Con-
dicōis est quāto aliq̄s nat? ē ser-
uus vel a dño suo vel a seip̄so vñ
p̄pter p̄ctm̄ aliq̄d addidit? est ser-
uituti a hoc modo dicūt se suos
nō esse. **Per** violentam autē opp̄s-
siōnē erant a multis in s̄uitutez
subiecti a sic loquūtur autorita-
tes inducte. **Leuit. xxv.** Seruus
a ancilla sint tibi de naciōib? que
in circuitu tuo sunt. frēs autē ve-
stros filios isrl̄ nō opp̄metis ser-
uitute. vñ de salomōe dicit q̄ de fi-
lijs isrl̄ neminē seruire cōstituit.
Sic ergo quo ad cōdicōem s̄ui-
tutis dicūt q̄ (nemini s̄uiūm?
vñ q̄. **Quō** tu dicitis?) ecce q̄stio
ex duob? sup̄positis (liberi eitis)
quia q̄ liber est iā nō p̄t fieri li-
ber. qz de spūali libertate nichil
intellexerūt. **Gal. iij.** Non sum?
ancille filij sed libere. Est autem
notādum q̄ xp̄s? quatuor dixeāt
scz que erāt faciēcia libertatē quo-
rū vñ ē manere ī sermōe eius.
secundū discipulos eius esse. ter-
ciū cognoscere veritatē a q̄rituz
liberos eē vel fore a isti nō faciūt
vim m̄hi de vno scz de vltimo. **Et**
ad hoc dicendū s̄m **Cris.** quia
de alijs nullā curam habuerunt.

quæ illa spūalia fuerūt. De quarto
autē qz gloriā seculi p̄tēdebant
magnaz vim faciēbant (R̄ndit
eis ih̄us) secūndum est in q̄ exclu
dit hui⁹ libertatis gloriā. habet
autē tres ptes. In quarū prima
ostēdit racōem vere et spūalis ser
uitutis. In secūda on̄dit quis li
berare p̄t a cōdicōne huius fut
tutis. In tercia excludit obiectio
nē quā faciunt de cōdicōe liberta
tis. In p̄ma harum duo faciūt in
quorum primo ostendit seruitu
tis originem et veram causam. in
secundo ostendit serui a domino
abiectionem. dicit ergo: Respon
dit eis de libertate falsa gloriānti
bus. **I**h̄s vere liber nat⁹ domin⁹
(**A**men amen dico vob⁹) bis dicit
amen qz dictum ei⁹ duplicat⁹ et fir
matur. scz ex racōe naturali et ex
sermōe dīno. p̄s. In eternū dñe
p̄manet verbū tuum (om̄is qui
facit p̄ctū) aliud est facere p̄ctz
et aliud pati p̄ctū. qui em̄ facit
peccatū mente et volūitate descēdit
a dignitate libertatis dīne et na
ture et gracie et glorie. **Q**uia dicit
Dan̄. qz peccatuz est recessio ab
eo qd̄ h̄m naturā in id qd̄ est pre
ter naturā et ita recedit a libertate
in qua fact⁹ ē. quia liber erat ex
di p̄magine p̄fectiue. liber eāt a
coactōne p̄ natuē libertatem. lib
erat ad grāciam per eam quā ha
buit ad grāciam. abilitatem lib
erat ad gloriā per eam que est

gracie ad gloriā ordinacōem
et ab om̄ibus h̄is descendit et pre
cio delectacōis p̄cti se vendidit
voluntarie in seruitutem. **Q**ui au
tem patitur peccatū triphat⁹ pa
titur. aut enim iniacētē fomi
tē peccati patit⁹ eundē tamē fomi
tem refrenans. **R**ō. vii. **S**i autē
qd̄ nolo illud facio non ego ope
ror illud sed qd̄ hitat in me pecca
tum. **G**lō. hoc est fomes p̄cti. aut
patitur peccatū infurges contra
se sicut laurenc⁹ passus est tyā
nidem decij. p̄. **M**achab. ij. a ver
bis viri peccatoris ne timentis
cui⁹ gloria stercus et vermis est.
et hoc modo patitur homo p̄ctm
dyaboli in temptacōe. aut pati
tur peccatū p̄mittēdo peccatū. sic
de⁹ patitur peccatū hominū et vi
ri sancti ne peius fiat vel vt mai⁹
bonum eliciat. **C**ant. secūdo. **S**i
aut lilium inter spinas sic amica
mea inter filias hoc est virtus in
ter vicia. sic amica mea inter fi
lias. **I**ste sic paciens non cadit a
libertate (seruus est p̄cā) in to
to seru⁹ efficiat. quia mente libera
a dignitate libertatis descendit et
hoc patet racōne et lege vt dupli
citer confirmetur. **R**acōnem em̄
seruitutis philosophi assignāt
dicente⁹ eum esse seruum qui im
pedita mente et racōne impeditas
ad proprium regimen habz ope
racōes. **I**lle em̄ cā sui eē nō p̄t h̄
indigz vt alio regat⁹ q̄ liber et nō

impedit? est in istis **Sap. xvij.**
tot? orbis limpido illustrabatur
lunie non impeditis opib? tene
batur. Illis aut? solis supponeba
tur g?uis nox ymago tenebrarū
que erat eos op?ensura p?ctū ei
tenebra ē spūalis tenens mētem
et racōem et voluntatez ne liberis
actib? opetur. lege autē hoc pro
bat? duplici dīna et cūili. **Diūia**
q?dem lege **Gen. ix. vbi.** ppter pec
catū p?is chanaā puer addidit?
est seruituti. vbi dicit? maledict?
puer chanaan huius seruorū fit
fratrib? suis. **Cūili** autē qz hu?
dicit? seruat? - qz qui p?mo in bell
iniustis q? mouebāt cūilib? capti
et supati a morte seruabātur ad
vilia opa et obsequia serui fuerūt
et dicebant? .ij. p? .ij. **A** quo q? s
supat? ē eius seru? ē et si fit sup
tus delectacōe p?cti: seru? ē p?cti:
Attēde autē q? licet aliquis hu?
fit p?cti ppter qd? volūtate se pec
cato subicit. tñ p?ctū non est do
min? eius. qz non habz in se ali
qd? vnde supponat? aut dñetur.
Sicut qñ aliq? est seru? seruo
rū q? in se nichil habz vñ supposi
cōem habeat. et ideo p?ctōr ē seru?
seruoz nō seruus alicui? domini
Ysa. xlix. **Ad** cōteptibilem aiaz
et ad abhōinatam gētem ad ser
uū dñoz **Gen. ix.** seru? seruoꝝ
fit frībus suis et ideo q? facit pecz
nec in eo cui? seruus est nec in se
habz libertatē et hoc notat dñs i

eo q? nō dicit? simpliat: q? facit pec
catū seru? est: s; cum addicōe di
cens: seruus ē p?cti (**Veru?** autē
nō manet in domo in eternū) oñ
dit hic serui a domo abiectioez
Dicit ergo: seru?: qui dicto mō ē
seruus siue seruituti addidit? - tū
racōe - tū lege: nō manet: dignita
te libertatis quā a patre habuit
amissa: in domo: hoc ē in familia
p?isfamilias. qz dom? p?isfamī
lias est libera ex p?re: in eternū: s;
est nunq? manet. qz si manerz in
familia existēs seru? iaz diuidēt
hēditatē cum libeīs et sic libeā bo
na p?isfamilia? ad alienā manū
indignā seruariētur scz ad eū cu
ius ille iam seruus effect? ē qui ē
liber p?isfamilias hostis et imini
cus. vñ **Gen. xxi.** **Eice** ancillā et fi
lium eius. nō em? erit heres filius
ancille cū filio meo ysaac. p?is. nō
bitabit in medio dom? mee qui
facit supbiā. (filius autē manet
in eternū) qz ille libertatē in qua
nat? est cōseruat et ideo in heredi
tate p?isfamilias bona cōseruat?
et honore dom? **Rō. viij.** **Si** autē
fili? et heredes: heredes quidē dei
coheredes autē xpi **Joh. xiiij.** **In**
domo p?is mei mansiōes multe
sunt. **Obicit** autem s; ea q? dicta
sunt **Qui. xij.** **Veru?** meus moy
ses qui in omī domo mea fidelissi
m? ē **Heb. iij.** **Et** moyses quidē
fidelis erat in domo tāq? seruus
in testimoniū eozū que erat dicēda

Matth. xxv. Fidelis seruus et prudens quem constituit dominus supra familiam suam ut det illis in tempore tritici mensuram. ergo seruus non timet in domo sed etiam preest familiam domini. **Ad hoc dicendum** quod seruitus hinc inde equiuoce sumitur. seruitus enim in communi dicta notat subiectionem. Est autem subiectio ad optimum et honorabilissimum sicut ad deum et ad bonum dominum et per hanc seruitutem libertati et dominacioni appropinquat. et ideo dicit **Gregorius** quod seruire deo regnare est. Est autem seruitus per suppositionem ad vilissimum per affectum et per hanc seruitutem homo vilificatur et vere suus efficitur. Est enim homo natura media et per meliora appropinquat summo et per viliora appropinquat infimo et ideo per superiora liberatur et extollitur. quia ad illa ordinatur ex natura. per inferiora autem vilificatur quia illa sunt casus a natura ipsius et hoc modo appropinquando superioribus loquitur de seruitute in autoritatibus inductis. **Rom. vi.** cum enim serui essetis per dei liberos fuistis iusticie et hoc est mala seruitus. cum autem de se quater dicit nunc vero libertati a peccato. serui autem facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationem. finem vero vitam eternam dicit de bona seruitute et de bona libertate et per hoc patet solutio ad totum. **Seruus** tamen simplicitate dicitur in mala sonat seruitute. pp

ter sex causas. **Prima** est quia vilis est seruus. **Ysa. xlix.** ad abhominatam gentem ad seruum dominorum. **iii. Regum.** si regnauerit adomas erimus ego et filii tui salomone peccatores. hoc est seruus viles qui in omni actu nostro peccatores reputabimur. **Secunda** causa est quia vilis est velle. **Lu. xv.** Misit eum in villam ut porcos pasceret ubi cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant et nemo illi dabat. **Tercia** causa est quia vilis est operibus incipatur. **Exo. p.** Opprimebant eos opibus duris luti et lateris omniumque famulatu quibus opprimebant eos in terra. **Quarta** causa est quia viliter tractatur. **Iher. v.** et **xvi.** seruietis dijs alienis in terra non vestra qui non dabunt vobis requiem. **Tren. vii.** ceruicibus minabamur lassis non dabat requiem. **Quinta** causa est quia reputatur inutilis. **Osee. viii.** Culmum stans non est in eis germine non facies farinam. quia si fecerit alieni comedet eam. **Sexta** causa est quia alienus est a domini familiaritate et a diuino. **Jo. xv.** seruus nescit quid faciat dominus eius. **io. di. Rom. viii.** Non accepistis iterum spiritum seruitutis in timore sed ac spiritum adoptionis filiorum in quo clamat abba pater. hijs ergo de causa male conditionis est que simplicitate fuerit et vilis est peccato et diabolo suppositus. filii autem in spiritu libertatis nati sunt vel a filio libero ad libertatem vocati. **Et ideo dicitur per.**

Spu principali confirma me pri
cipalis ei spūs princeps libero / fa
at q hoc ē (si ergo filius) a tūgit
hic libertatis vere principium p qd
ad libertatez possent reduci: si er
go filius: qui vere liber ē a potēs
in domo libertatis (vos liberauit)
hoc est p spm libertati / libertati do
nauerit tuc (vere liberi eritis) in
feriorib? vob nō suppositis **Col.**
p. Eripuit nos de ptate tenebra
rū a tūstulit nos in regnū filij di
lectōnis sue a in illo regno sum?
liberi in ptate autē tenebrarū fu
im? serui **Apoē. v.** Redemisti nos
in sanguie tuo ex omi tribu a lin
gua a nacōe a fecisti nos deo nō
regnū. ecce absolutio a mala ser
uitute a qliter donati sum? bone
libtati (scio qz filij abrlbe estis)
Ecce conclusio tacite obiectōis. qz
posset aliqs instare de libtate ad
dionis carnalis a ideo diat q in
hac nō est instancia. qz de hac nō
loquitur a ideo diat: scio: quidē
quia hoc est manifestū: quia filij
abrlbe estis: carnales a carnali
cōditiōe libert. (h queritis me i
ficere) qd vobis a prē abrlbā
libero non ē innatū. **E**t ideo hoc
ps diuidit in duas ptes **I**n qua
rum pma oñdit q actus fuitu
tis ex patre libero nō est innat?
in secūda hoc explanat **I**n pma
haz sunt quin qz p mū ē hoc qd
diat: scio quia liberi estis: p car
nis a ditiōne que minima ē in tea

ōnes libtates. qz quid valet libe
ros eē ab hominib? sūi carnē et
seruos eē viciōz a demonū scdm
spirtū. secundū autē est qz diat
h queritis me interficē: qd ē cā
seruitutis spūalis a bñ diat qri
tis qptum in vobis ē. quia opere
implere nō potestis nisi qn ego
elegero. ps. **P**ersecut? ē hominē
inopē a mendicū a cōpūctum cor
de mortificare. **Sap. ij.** **M**orte
turpissima a demnem? eum. terci
um est (quia sūmo me?) a ē cau
sa fuitutis: qz sūmo me?: liberās
hominē a mala seruitute (nō ca
pit i vobis) **S**icut em diat **Au**
gustin? sermo dñi ē sicut ham?
qui dū capit capit? a dum capit
capit qui si caperet sermo in vob
traheret vos ad libtate. nō em ca
pit ad pnicem h ad salutez **Job**
xl. Nunqd poteris extrahere leui
athanhamio? **E**st etiā sūmo do
mini sicut gladi? qui dum capit
secat in pfundū a soluit a liberat
ab alligatis **Deb. iij.** **V**iu? est
sermo dñi a efficac penetrabilior
om gladio anāpiti ptingens vs
qz ad diuisionē corpis a anime
a pagū quoqz a medullaz **H**ec
est ergo causa vere seruitutis. ser
uitutez em corpale si dura ess? ef
fugere quis possz. seruitutē autē
fuitutē autēz istā secū fert qun
qz vadit quicūqz suus est **Aug.**
O miserabil seruitus pleriqz ho
nes cū malos bñt dños venales

se petūt nō querētēs dñm se non
habē h mutare. seru? vero pecca
ti quid faciet quē interpellēt? ser
uus aliqui duris imperijs sagita
tus fugiendo req̄escit. seru? vero
peccati quāq; fugiat seuz trahit
cōsciēciā malā nō est quo eat nō
em̄ recedit a semetip̄o. (Ego qd̄
vidi) quartū est istud vbi osten
dit signū vere libertatis vt p̄ op
positū pateat designatio vere ser
uitutis. Dicit ergo ego qui sum
natus liber et in libertatez: qd̄ vi
di: hoc est in v̄mitate eēcie sapi
encie cognoui (apud prēm) hoc
ē in equalitate prīs (loquor) do
cento et manifestando. **Joh. v.** nō
potest filius facere qc̄ nisi qd̄
viderit prēm facientez. qz filius
prēm imitat. **Eph. v.** Estote imi
tatores dei sicut filij carissimi (et
vos q̄ vidistis) quātum est vbi
verā p̄ signum ostēdit seruitutez
Dicit autē: que vidistis: intus q̄
dyabol? in corde oñdit. **Joh. xij.**
Cū dyabol? misisset in cor vt tra
deret euz iudas filius scariothis
(apud prēm v̄m) dyaboluz (fa
ctis) **Eze. xvi.** pater tu? amorre
us et mater tua cethæa. **Luce. iij.**
Matth. iij. gemmina viperaruz
qs nobis demōstrabit fugē a v̄
tura ira? qz suggestiōib? populi
obeditis. **Rñderunt et dixerūt ei**
hic incipit explanatio dictoz. **Et**
dicūtur duo qz vnū est allegacō
prīs carnalis et seūdū q̄ ille nō

fit pater eoz in cōceptis extra crē
stum malis. dicūt ergo (pat̄ no
ster) carnalis (abraham est) q̄a
putāt q̄ reputētur i semine qui
carnales sūt filij. extra qd̄ ap̄lus
dicit **Rō. ix.** non q̄ semen sūt ab̄
he ones sūt filij. h̄ qui filij sunt p̄
missionis estimātur in semine.
Rō. ij. Non em̄ qui in manifesto
iude? est neq; q̄ in manifesto in
carne est ar̄cūācio. h̄ qui i absco
dito iude? est et ar̄cūācio cordis
in spiritu nō h̄a cui? laus nō ab
hōmib? est h̄ ex deo est. **Si enim**
gloria essz in carnali prē siue pa
ternitate hysmael et filij eius et
esau et filij eius glarent de libta
te et hoc nō est verz. **Gen. xvij.** pa
trē multaz gencium vocavi te an
teum cui credidisti. **ysa. li.** vnuz
vocavi prēm et benedixi ei. (Dicit
eis ih̄sus) oñdit q̄ non ē pater
eoz in mal. **Et dic̄ q̄tuor.** qz pri
mū ē q̄ seruēt ius allegate pr̄m
tatis et libtatis. dic̄ ei ph̄s q̄ sic
fili? exit a prē cū pte sbe prīs et si
aut exit de domo cū pte facultatis
dom? prīs. ita exit de prē vt viuat
cū erudicōe disciplic prīs et custo
dia legū et disciplic prīs. **heb. xij.**
prēs qd̄e carnis nrē habuiz? eru
ditores et reuerēbam̄ eos. nōne
magis obediē? pr̄i sp̄iuz et viuē?
et illi qd̄e in tpe paucoz diez eu
diebāt nos h̄m suam voluntatez
**Hic autē ad id quod vtile ē i re
cipiēdo scificacōem ei? vn̄ dicit**

(**S**i filij abrahe estis) cū iure fi-
liacōnis sic natuē ita et disciplic-
Genes. xviii. Num celare potero
abraham q̄ ingestur? sū. Scio ei
q̄ p̄ceptur? sit domui sue pt? se
vt timeāt me (opa abrahe faci-
te) q̄ ex p̄cepto dei p̄ris posteros
suos docuit. **psa. li.** Attēdite ad
abraham patre v̄r̄m et ad saraz
que peperit vos. (Nūc autē) scōm
q̄ hoc non faciūt et hoc ē: nūc au-
tē: hoc nō faciis s̄ (q̄ritis me inf-
ficere) **Iher. xviii.** Venite p̄cu-
ciam? eum lingua et nō attēdā?
ad v̄niūsos sermōes eius **Joh. v.**
Nōne hic est que q̄runt iudī
interficere? Causa autē notatur
i hoc q̄ dicit (homine) apud vos
innocentem **Luc. xxiii.** **Joh. xix.**
ego nullā causā inuenio in eo (q̄
veritatē vob̄ locut? sū) q̄ michi ē
cā p̄secuōis **Amos. v.** Odio ha-
buerūt corpiētē in porta et lo-
p. (quā audiui a p̄re meo) et iō
est autentica cui cōtradicere nō
licet **Joh. iij.** que em̄ misit de? ver-
ba dei loquit **Eze. iij.** Dom? isrl̄
nolunt audire te. q̄ nolunt audi-
re me. (Hec abraha nō fecit) h̄
tercū est et ideo vere filij abraha
n̄ estis **Dan. xiiij.** Veniē chana-
an nō iuda. **sap. iij.** Adulterne
plantacōes nō dabūt radices al-
tas. (vos faciis opa p̄ris v̄r̄.)
q̄rtum est et subticz id quod seq̄-
tur ex immediato hoc q̄ fiint rei
abrahe filij. s̄ per opa on̄dunt cu-

ius p̄ris sunt filij. **Actu. viij.** que
p̄phetarum non occiderūt p̄res ve-
stris et interfecerūt eos qui p̄nū-
ciauerūt de aduētū iusti cui? vos
nunc facti estis p̄ditores et homi-
cāde **Math. xxiiij.** testimonio vob̄
estis qz filij estis eoz q̄ p̄phetas
occiderūt et vos implete mēsuraz
patz v̄roz (Dixerūt itaqz ei) hic
incipit ps̄ illa in qua nitūtur ex-
se excludere seruitutem sp̄ualē et
gloriarī in sp̄uali libertate Intelli-
gentes em̄ de libertate carnali nō
loqui xpm̄ tādē reuertūtur ad
sp̄ualē libertatē et in illa volunt
gloriarī Et ideo diuidit̄ hoc ps̄ i
duas scz in falsā gloriāz lib̄tatis
sp̄ualis et in exclusiōez glorie illi-
us. De p̄ma dicūt duo scz exclusi-
onē seruitutis et gl̄az libertatis.
Dic̄ ego de p̄mo (nos) iudei vni-
us dei cultores (ex fornicacōe) spi-
rituali gētilitatis q̄ fornicat̄ de
deo in deum et cū multis dijs siml̄
(nō sum? nati). s̄ in fide vni? dei
ps̄. p̄didisti on̄es qui fornicant̄
abs te **Osee. p̄.** fornicās forni-
bitur t̄ra a dño meli? hos nouit
Ysa. lvij. q̄ ipsi seip̄os vbi d̄r.
Accedite hūc filij auguriāz
semen adultere et fornicarie. **psa.**
ie. lvij. Juxta me disco opuisti et
fussepisti adulterz meū **Iher. ij.**
sub om̄ ligno frondoso tu p̄ster
naberis meretrix **Eze. xvi.** Mul-
tiplicasti fornicacōes tuas cu? fi-
lijis egipti vicinis tuis magnaz

carneū et stat quod omnes isti de p̄do
latina loquuntur: unū patrem habē
mus deū spūalem. quia in hoc glori
abant. h̄ dicit moyses Deut. xx
xij: deū qui te genuit dereliquisti. et
ideo gratia eorum exclusa est et hoc
est quod intendit (Dicit ego eis ihē
sus) diuidit autē hęc ps̄ i tres p
tes. In quaz̄ p̄ma deū ipsorum nō
ēē patrem spūalem ostendit. In secū
da dyabolū ostendit eē eorum patrem
p̄ imitationē. h̄ quia possent dicere quod
veritas quā dicit eē p̄pter ipsuz̄ quod
in simili crimine est cū ipsis nō es
set acceptanda in tali correptione.
Tercia in tertia parte dicit quod recipien
da est quia p̄a est sine crimine. secū
da ps̄ incipit ibi: vos ex patre dyabo
lo estis. tertia autē ibi: Ego autē
sine veritate dico. Primum probat du
pliciter signo quorum primum est s̄m af
fectū. alter autē s̄m intellectū.
In primo sūt tria. s̄. signa. causa
confirmans signū et probatio cause
dicit ergo (si deus) quod p̄ creatiōem
patris est omnium quos fecit ad yma
ginē et similitudinē suā (eēt pater
vester) p̄ dilectiōem quod semper est in
patrem et filiū et p̄ imitationem vos
(utique diligeretis me) quia eorum quod
ab uno procedunt mutua est dile
ctio in eo illo a quo procedunt quod aliqd
sui habet in utroque. pater enim ali
quid sui habet in filiis quod procedunt
ab ipso et illo uno filij diligunt se
ad invicē. Illud autē unū quod pater cele
stis habet in filio naturali et in filio

p̄ adoptionē est spūscus. quia ipse nos
diligit spūscus et nos eū et nos ad
iuuē nos diligere spūscus unū Gal.
iij. quia estis filij dei misit deus spū
m filij sui in corda vestra clamante ab
ba pater. Item. Rō. v. Caritas dei dif
fusa est in cordibus nostris. Causa
autē huius dilectiōis subiungit dic
(ego enim a deo) pater p̄ eēnciale ge
neratiōem (procella) deus verus pater
equalis et plenius spū huius dilectiōis
(et veni) incarnatus in mūdū. Mi
chae. v. Egressus est ab initio a
diebus et mitatus. Eccl. xxij. Ego
ex ore altissimi pater primogenita
an omnem creaturā. h̄ quia hęc nega
re possent confirmat probatio dicens
(Neque enim veni) in mundum (a
me ipso) quia sic dicit Aug. i. li. iij.
de eternitate mitti est cognosci quod
ab alio fit qui mittit (h̄ ille) pater
(me misit) sicut statue demonstrat
p̄ paternitatem suam quā in opibus ostē
dit. ps̄. Misit verbum suum et sanauit
eos et eripuit eos de interitu eorum.
Vn̄ cognoscetes eum esse filium
dicunt. Math. xxi. Dic est heres
venite occidamus eum et b. he. e.
Heb. p̄. Locutus est nobis in fi
lio quē constituit heredē vniuer
sorum. sic ergo me p̄ certo dilige
retis. h̄ a destructiōe sequentis me
nō diligitis. ego a deo spūali vos p̄
imitatiōem nō estis primo odistis me
quia ego arguo vos in malis. iij. re
gū vlt. ego odi eū quia non p̄phat
mihi bonum sed semper malum.

Joh. xv. ut impleat sermo eorum
quoniam in lege eorum scriptus est quod odio
habuerunt me gratis (Quare loquam
meam non cognoscitis?) Ecce
secundum signum quod est ex parte intelle-
ctus Qui enim sunt ex disciplina pa-
tris agnoscunt verba que sunt de
patris disciplina: et hoc est quod dicitur
quod loquelam meam in doctrina
patris non cognoscitis? qui enim
sunt ex una domo patris eandem
agnoscunt loquelam. **Joh. vij.** Si
quis voluerit voluntatem eius facere
cognoscit ex doctrina utrum ex deo
sit: an ego a meipso loquar: loquam
enim dei magis cognoscit ex vir-
tute operatiua verborum quam per
finitatem quod vult loquens. quod cogno-
scatur ex verborum significacione quia
verbum dei illuminat cecos. claudos
dirigit. mortuos suscitatur. et cetera
huiusmodi facit. Sicut enim verbum re-
rum et intentionum significati-
uum: est angelus sive nuncius intelle-
ctus speculatiui. Ita verbum opera-
tiuum et rerum constitutum est angelus
et nuncius intellectus actiui et quoniam
agit sine misterio instrumenti et me-
dij ad solam voluntatem proculdu-
bio est nuncius et angelus intellectus
agentis diuini: quod proculdubio hoc
non potest facere nisi deus et hanc lo-
quam cognoscere debuit. quod est a
deo et hoc est quod dicitur. **Ysaie. xx.**
viiij. in loquam labij et in lingua al-
tera loquar populo huic et nec sic
audient me dicit dominus. **Matth. xx**

vii. loquam tua manifestum te facit
(quod non potestis) odio mei et veri-
tatis (audire) hoc est exaudire (ser-
monem meum) et hoc odium et inuidia
fecerunt. **Actu. viij.** audientes autem
hoc dissecebatur cordibus suis et
stridebant dentibus in eum. **Ysaie**
xxx. loquamini nobis placencia vi-
norum cesset a facie vestra factus israel.
(Vos ex patre dyabolo estis.)
probat quod pater eorum non sit deus
et tunc probat quod pater eorum per imi-
tacionem est dyabulus. Dicit autem
hic tria. primo enim permittit pro-
positum. secundum dicit ostendit causam. tertium
declarat probationem quam facit per
causam. Dicit ergo: Vos pessimi ex
patre dyabolo estis: per imitacionem
et illius doctrinam et maliciam
vos sequimini. **Sapient. iij.** imita-
tur illum hoc est dyabolum qui sunt ex
parte illius. Ille enim pater generat et
vos format in malicia. **Ysaie. xl**
ij. Pater tuus primus peccauit et
interpretes tui peruariati sunt in me
Primi enim interpretes patris dyabo-
li qui voluntatem eius interpretati
sunt primi parentes fuerunt. **Sapient.**
iiij. ex imis omnes filij qui nascuntur
testes erunt nequam aduersus pa-
rentes eorum in interrogacione sua
aut intelligit de filiis qui sunt filij
per imitacionem malorum parentum:
et tangit dicitur huiusmodi causam dicens (et
desidera) hoc est quod desideria illi?
(patris vestri vultis facere). s. inno-
centem occidendo. desiderium enim illi?

non est nisi interficere Abbacuk -
p̄mo. et continue interficere ami-
mas non cessat. **I**dem quarto Ex-
ultacō eorum sicut eius qui deu-
rat p̄uipem in abscondito. (Il-
le homicida erat ab inicio) osten-
dit in quo voluit perficere deside-
ria patris et hoc ostendit in duo-
bus i homicidio et in veritatis ne-
gacōe siue in mendacōe. dicit er-
go: ille homicida erat ab inicio:
cogitauit addere morti sue mor-
tem hominis et ideo dicitur leuia-
than hoc est additamentum eo-
rum. qz damnacōi sue damnacō-
nē addidit hominis et sic ip̄e dāna-
cōe sua mortu⁹ fuerat. ita p̄ mor-
tē hominē cogitabat damnare.
vñ **A**poc. xij. dicitur qz draco sta-
bat an̄ mulierē vt cū pareret fili-
um suum deuoraret. qz quoscūqz
parit filios mater eccl̄a illos ad
mortē absorbere intendit. **S**ed
obiatur cōtra hoc quod dicit qz
homicida erat ab inicio. **I**nciuz
enī est p̄mū tēporis punctū indi-
uisibile et si homicida fuit ab illo
tūc nunq̄ fuit bon⁹. s̄ fuit in pec-
cato creat⁹. factor autē mali cau-
sa est mali in effcū et sic nō p̄ se s̄
p̄ fcōrem mal⁹ est. **I**dem videt p̄ h̄
psalmi. **D**raco iste quē formasti
ad illudēdū ei. ex hoc videt qz
draco fact⁹ sit ergo mal⁹ factus ē
et sic qz mal⁹ est sibi n̄ imputā-
est. **A**dbuc autē **J**ob. xl. **I**psē ē
pr̄ncipiū viarū eius. ergo a pri-

ncipio factus est leuiathan et ita
nunq̄ fuit bonus. **N**ec autē sūt
obiectiones manicheorum here-
ticorum et ad hoc et similia dicen-
dum qz deus fecit angelum bonū
qui postea p̄ sup̄biam propriā
factus est malus. **Q**uātem dicit
qz erat homicida ab inicio: **D**ice-
duz qz prepositio ab notat remo-
cōnem. sicut si dicerem qz ab ihe-
rusalez descenderat in iberico. nō
enī tunc veruz est qz in iherl̄m ps
descēsus fuerit s̄ continue post ihe-
rusalem ita et hic ab inicio dicit
non qz in inicio homicida fuerit.
s̄ qz continue post modicū qd post
inciuz fuit homicida fuit. qz parū
stetit in bona voluntate et inciuz
nō dicit hic tēporis indiuisibile
nunc. sed potius mora modica i
qua angelus tempore creacōis
sue bonitate innocēcie bonus fu-
it. **A**d aliud dicendum qz nō sta-
tim fuit draco nec est sensus qz
creatus fuerit draco. sed qz crea-
tus fuit in substantia bona et qz
mala voluntate factus est draco.
Sicut ego dico vas istud ster-
corum factum est a figulo. non ei
factum est vas stercorum. sed po-
tius factum est vas et postea ad-
hibitum est ad stercora. **I**ta eti-
am itelligitur qz leuiathan est
pr̄ncipiū viarum dei non incip-
tum est leuiathan s̄ incipitum fu-
it s̄limior āgel⁹ qz malicia p̄p̄a
leuiathā ē fact⁹. hoc ē ego qd dicit

Ille homicida erat ab initio **E**t in veritate non stetit. Tangit h^o de veritatis negatione: Veritas autem: hic notat consideratio rer^u vt sunt in verbo in q^o ostenditur vere res s^um hoc q^o vere est. i illa enim veritate non stetit. qz cito a verbo et a veritatis consideratione se deflexit hic autem tria dicit scz deflexum a veritate causa deflex^o et signu^m De p^omo dicit: Et in veritate non stetit: immobili rectitudine sed ab ea se deflexit. iij. Reguz. xxiij. Eio sp^us mendax in ore omniu^m p^{ro}pheta ru^m eius. Apoc. xvij. Vidi de ore bestie et de ore pseudo p^{ro}phete p^{ro}cedentes tres sp^us immundos i modum ranaruz qui sunt tria genera mendacior^u p^{ro}niciosoru^m scz in veritatis doctrina contra fide^m in doctrina contra virtute^m et in doctrina contra veritate^m et in doctrina contra naturae contra vita^m naturale. hec ei sunt tria mendacia p^{ro}niciosissima sic dicit Aug^us. (quia veritas in eo non est) p^{ro} affectu. qz non diligit veritate^m et hec est causa p^{re}cedentis. ysa. xxviii. Posuimus mendaciu^m spem nostram et in mendacio p^{ro}teci sumus et ideo p^{ro}suasio qua^m fecit homini mendaciu^m fuit nequaquam moriemini i in quo mentitus fuit. ij. Re. xiiij. En omnes morimur et quasi aque dilabimur in terra. (Cum loquitur mendaciu^m) Ecce signu^m q^o veritas in eo non est. qz q^o loquitur ex p^{ro}ph^{et}is rei de qua loquitur nunquam mendaci

um loquitur s^{ed} semp^{er} veritate^m et nu^{mquam} q^o mentit^{ur}. q^o autem loquit^{ur} ex h^{is} que sunt p^{ro}ph^{et}is cordis et non rei sem^{per} p^{ro} loquit^{ur} mendaciu^m. qz cum veritas vt dicit p^{ro}ph^{et}is sit adequatio rer^u ad intellectu^m q^o ad affectu^m p^{ro}rium adequat intellectu^m non adequat eum rei et ideo (ex p^{ro}ph^{et}is tunc loquit^{ur}) et mentit^{ur}. hoc est vadit contra mente^m que ideo mens dicit^{ur} a mendo qz rei m^{en}surari debz et hoc non fit et ideo mentit^{ur} et fallit Osee. xij. Tota die mendaciu^m et falsitatem multiplicat Job. xiiij. prius vos ostendam fabricatores mendacii et cultores peruersoru^m dogmatu^m (qua^m mendax est) odio veritatis Dan. xiiij. recte mentitus es in caput tuum (et pat^{ris} eius) hoc est mendacii q^o ipse inuenit p^{ro}mus et ideo dicit sp^us mendax et qz vos veritate^m oditis et me interficere queritis. filij homin^um et mendaces estis p^{ro}ph^{et}is. Filij alieni menti sunt in. It^{em} p^{ro}ph^{et}is. Vt quid diligitis vanitate^m et queritis mendaciu^m: hoc est ergo q^o dicit (Ego autem qz veritate^m dico) R^{es}ponso ad tacita^m obiectioem qz possent dicere q^o ipse eet i simili crimine et ideo eos corripe non deberet. Et diuidit^{ur} hec p^{ro}ph^{et}is i duas p^{ro}tes In quaru^m p^{ri}ma se vere corripiente^m ostendit In secunda qz r^{ati}one re iniquitas non potuit: ad stultitiam se extendit In p^{ri}ma harum ostendit q^o odio veritatis veritati contradicunt In secunda autem in

signum huius? ostendit quod non est in eo
peccatum propter quod contradicere possint
Dicit ergo ego autem qui veritas
a veritate processit. si veritatem dico vo-
bis: odio veritatis (non creditis
michi). **Joh. iij.** Lux in mundum
venit et dilexerunt homines magis
tenebras quam lucem. erant enim eorum
mala opera. **Gal. iij.** O insensati
galatiae quis vos fascinauit non
obedi. **Quis ex vobis** huius ostendit
quod sibi simile ab eis obiectum non
poterit et sic de odio veritatis eos
corripere potuit. Dicit autem hic duo
scilicet non esse in se peccatum unde dicta
ab eo veritatis non recipiatur. In
secundo concludit propositum per conu-
nabile et proprium signum scilicet quod non sunt
ex deo nati sicut gloriatur. In pri-
mo horum duo facit. ex ratione enim se
sine peccato esse ostendit et quod propter hoc
veritas ab ipso dicta recipi debu-
it. dicit ergo quis ex vobis coram
quibus palam docui et miracula fe-
ci (arguet me de peccato) **ij.** **Corin-**
th. iij. Abdicamus? occulta dedecoris
non ambulantes in astucia neque adul-
terantes verbum dei. sed in mansue-
tudine commendantes nosmetipsos
ad omnem conscientiam hominum coram
deo per petrum. **ij.** qui peccatum non fecit
nec inuentus est dolus in lingua
eius. **Exo. xij.** erit agnus sine ma-
cula masculus? amicus et quod me de
peccato arguere non potestis (si veri-
tatem dico) que omnibus debet esse ama-
bilis eo quod divina est et eo quod veritas

est. quia illa dirigit in quantum est ve-
ritas et ad deum dirigit in quantum est di-
uina. **ps.** Emitte lucem tuam et veri-
tatem tuam ipsa me deduxerunt et ad-
duxerunt in montem sanctum tuum et in
tabernacula tua. **Mal. ij.** Lex veri-
tatis fuit in ore eius et iniquum non est
inueniendum in lae eius in pace et in equita-
te ambulabunt et mulier ab ini-
(quare ergo non creditis michi)
nulla habet causa infidelitatis vix po-
test esse nisi odium quod habet ad
me et ad veritatem. **Joh. xv.** Odio
habuerunt me gratis. **ps.** pro eorum
me diligerent detrahebant michi.
(qui est ex deo) sicut vos falso glo-
riamini (verba dei audit) hoc est con-
uincibile signum. **Joh. iij.** Amicus? spousus
si stat et audit et gaudet ad vocem
spousi et spousae. **Cant. ij.** sonet vox
tua in auribus meis. **ps.** quod dulcia
fauces meis eloquia tua super mel
ori meo et (propterea) per contra-
rium huius signum (vos) qui
estis inimici veritatis (non audi-
tis). **Psalmista.** Sicut aspidis
furde et obturantibus aures suas
que non exaudiet vocem incantam
cium. **Actuum septimo.** Continue-
runt aures suas et impetum fece-
runt unanimiter in eum (quia
ex deo non estis). **Ezechiel tertio.**
Domus israel nolunt audire te
quia nolunt audire me. **Ysaie-**
trigesimo. Loquimini nobis pla-
cencia videte nobis errores aufer-
te a me viam de. **act. ij.** **Tibi. iij.**

Ad sua desideria coaceruabunt si
bi ma-pru-au- q-a-vi-qui-ae.
(Rnderunt ego iudei q dixerunt) h
ex veritate no valentes resistere
ad contumeliā se auertunt. Diuidi
tur autē in duo in quoz primo
describit illata dno contumelia in
secūdo a dno opponit paciencia.
Dic ergo (Rōne bndicim? nos)
hij sunt q omne maledictū bene
dictū reputāt p qd doctores veri
tatis infamant Job-xij. Nūqd
habebūt finē verba ventosa aut
aliquid tibi molestū est si loqua
ris? quasi dicēt n- qz se bndicere
reputat cū cōtumeliā irrogat.
Ps. Sepulchz patēs est gutt
eoz linguis suis dolose agebāt:
venenū aspidum sub labijs eoz
quoz os maledicōe plenū est q
amartudine q dolo. (qz samari
tan? es tu) alien? a lege diuina-
hui? autēz dicti erant tres cause-
vna qz samaritanis pdicauerat
q a samaritanis cū iocūditate re
cept? Job-iiij. Secūda qz iudi
cabāt q aliquid de lege reciperz
q alia quedā abiceret sic fecerūt
samaritanū sicut imponebāt ei q
sabbatū nō venerat q alia mā
data custodiret Job-ix. Nō est
hic homo a deo qui sabbatū non
custodit Tercia causa ē qz in pa
bolis samaritanos laudauit q ex
tulit in miraculis. In pabol Lu-
x. Samaritan? qdē descēdit ap
propriās q alligauit vulnera eius

In miracul sic in citacōe decez le
proforū vbi laudauit eū qui rdi
uit cū graciaz actōe q dixit illum
esse samaritanū q ex hīs caus di
xerūt cum factū eē samaritanum
(demoniū habes) hoc ido dice
bant qz videbant eū signa face
re q illa non deo s demonio attri
buebāt math-xij. Lu-xi. In beel
sebut pncipe demonioz eicit de
monia. (Rndit ilhs) Ista respō
sio diuidit in duas ptes In qua
rū pma negat falsitatē q pfitetur
veritatē. In secūda iudicio dei cō
mittit hoc q blasphemaf. Dic
ergo (ego demoniū n habeo) qd
est negacio falsitatis quod p hoc
ostēdo. qz eicio demonia Math-
xij. Si sathanas sathanaz eicit
quō stabit regnū eius? porro si i
digito dei eicio demonia pfecto per
uenit in vos regnū dei Exo-vij.
Digit? dei est hic. hoc est demon
stracō dīne ptātis. nec potest idē
eē digitus dei q digit? sathane er
go: demoniū n habeo: Sed tūc
queritur quare nō negat se eē sa
maritanū cū etiā hoc fuerit ei im
positū Ad qd dicendū q ad mi
n? spūaliter fuit samaritan? qz
fuit hominū custos q ideo hoc nō
negauit s tacuit Job-vij. O cu
stos hominū quae me posuisti cō
tinarū tibi? Isa-xxi. Custos q de
nocte custos q de nocte ps. Ecce
nō dormitabit neqz dormiet q cu
stodit isrl. Vel dicatur q hoc q

Demoniū eū habere dicebāt spūi
grē qui ab ipō pcedebat et tume
hiā faciebāt et ideo hūc negauit et
correxit. h̄ p hoc qd eum samarita
nū dicebāt sibi hūanam de gene
racōez attribuebāt et ideo illaz vt
illis dissimilauit **Matth. xi.** Di
scite a me qm̄tis sū et hūilis cor
de (h̄ honorifico prēm meū) ecce
veritatē quā de se et illis cōfiteatur
de se cū dicit: honorifico prēm me
um: **Mala. p.** Si ego pater vbi
honor me? **Exo. xx.** Honora pa
trē tuum et matrē tuā vt sis longe
uus sup terrā. honor autē iste est
exhibitiō reuerēcie quē honorem
semp patri xp̄s exhibuit **Heb.**
xij. Prēs quidē carnis nostre ha
buim? erudito es et reuerbamur
eos. nonne magis obediem? pr̄i
spūum et viuem? (et vos ito
nastis me) veritas est quā cōfiteat
de illis. qz enī inhonorauerūt euz
eciā impropria ei dicētes ppter ho
norem quē pr̄i exhibuit. ideo ito
noratio et impropriū redundat
ad prēm. p̄s. **Impropria impro
perāciū tibi ceciderunt sup me.**
Itē p̄s. ppter te sustinui obpro
briū opuit cōfusio faciem meam.
(Ego autē gloriā meā n̄ quero)
mō enī in isto aduentu humili
non qro gloriosus eē p vindictā
quā faciā in vos **Gal. vi.** michi
absit gloriari nisi in cruce domi
nostri ih̄u xp̄i. Si enī glōsus eē
vllē tūc iam statim vindicarez

Ihero? qui nō querit glām non
volz de illata ignominia p̄. **Coz.**
p̄mo. non gloriēf om̄is caro corā
illo. p̄. **Thi. p̄.** Soli deo honor et
glā (ē q̄ qrat) gloriā meam ifra.
Jo. xij. et clarificauit et iterū clari
ficauit (et iudicet) ille de stūelia
michi illata. ille enī iudicabit q̄
gloriā meā querit. iudicet autez
iudiciō nō cōdemnacōis h̄ discre
tiōis vt discernat inter me et il
los. p̄s. **Judica me deus et discer
ne causā meā de gēte nō scā rē.**
Ihere. xi. Tu autē dñe sabaoth
q̄ iudicas iuste et p̄bas renes et
cordavi. vl. t. ex. e. **Ti.** enī re. cau
sam meā de? me? (Amē amē di
co vobis si quis sermonē meum
seruauerit) **Hic** in vltima par
te oñditur qualif sermo xp̄i viui
ficat **Et** diuidit in duas ptes. in
quaz p̄ma oñditur qd sermo ca
sti viuificat. in secūda autem re
mouet calūniā iudeoz et tradi
ceniū ibi: **Dixerūt ergo iudei:** di
cit ergo in p̄mo duo scz sermōis
cōfirmacōez et sermōis obserua
ti effc̄m. **dic̄ ego: amē amē: Apo
caliph̄** tercio. hic dicit amē te
stis fidelis hoc ē cōfirmata veritas
si q̄s sermonē meū seruauerit: p
amorē et opis implecōez. p̄s. **In
corde meo abscondi eloq̄a tua vt
non peccē tibi Jo. xiiij.** Si quis
diligit me s̄mōez meū suabit. di
cit autē seruauerit n̄ dicit seruat
vt denotet. p̄seuerāciā **Matth. x.**

qui perseuerauerit vsq; in fine hic
salu? erit (nō gustabit mortē) hō
est eterne mortis amaritudine
nō expitur (in eternū) **Eccl̄. viij. q̄**
custodit p̄ceptū nō experiet q̄c
q̄ mali **Sap. vi. Custodicio** le
gum cōfirmacio incorruptio est
Incorruptio autē facit esse proximū
deo. **Aug?** autē legit hanc l̄rā:
Mortē nō videbit in eternū: q̄ hō
sensus in idē reuertat. quia nō vi
dere est nō experiri **Mat̄. xvi.**
Sūt de hic stantib? qui nō vide
bunt mortē donec videāt filiū ho
minis in regno suo. videt at fal
sū esse q̄ hō videbūt et nā mortē
ipiorū **Lu. xvi. Abrahā** vidit di
uitē in inferno q̄ audiuit. hō obie
ctio nulla est q̄ sic dixim? vidē
hic q̄ gustare ē expiri. simplicia ei
visioe homi videt q̄ videbūt mor
tem impiorū **Ysa. lxvi. Egredie**
tur q̄ videbūt cadauera virorū q̄
p̄uancati sūt in me. hec enī mors
damnacōis ē mors in eternū du
rans vbi homo sic morit q̄ nūq̄
perimitur (Dixerūt ergo iudei)
Hic excluditur calūmia cōtra di
ctum dñi **Et habz duo.** In q̄ruz
p̄mo calūmia inducīt In secūdo
excludit ibi: **Rñdit ih̄s:** In p̄rio
q̄tuor dicūt In q̄z p̄rio ex dicto
q̄d h̄m eos veritatē non habet ar
guūt q̄d ante blasphemātes di
xerunt. In sc̄do arguere vident
x̄pm de arrogācia sermōis. q̄a
se p̄ribus p̄ferre videbat In ter

cio inducūt cā de arrogācia. q̄
se p̄phetis anponere videret. In
quarto quasi q̄rentes arguūt vs
q̄ ad quē finem arrogādo se ex
tolleret. Dicūt ego (Nūc) i isto
simōe (cognouim?) q̄d an dixi
m? cognouim? per signū **Job.**
xv. quid timent cōtra deū spiritus
tu? vt p̄feras de ore tuo huiusce
modi simones? (quia demoniūz
habes) **Job. x. demoniū** habz q̄
insanit vt quid cū auditis **Actu**
um. xvij. Nouorū demoniorū vi
detur annūciator eē (abrahā mor
tuus est) qui tate fuit dignitatis
q̄ de? de eo dixit **Gen. xij. In** se
mine tuo b̄ndicētur ones gētes
q̄ hic talis mortu? est **Gen. xxvi.**
(q̄ mortui sūt: p̄ph̄e) q̄ tate dig
nitatis erant q̄ eis de? occulta re
uelauit. p̄s. In certa q̄ occulta sa
piēcie tue manifestasti michi et
illi etiā mortui sūt. **ij. Re. xiiij. En**
ones morimur q̄ aq̄ dilabimur i
terā (q̄ tu dicis. **Di** q̄s sermōez
meū seruauerit nō gustabit mor
tē i eternū) q̄ si diceret m̄z est q̄
hec dicis q̄ m̄si insames nō dice
res q̄ hec fuit idō. q̄ putabāt cri
stum loqui de morte tempali cū
i p̄se de morte etna loq̄retur. **Ec**
clesiastes. ij. morit dōct? similit
q̄ indōct? q̄ idāro tēdui me vi
te mee. p̄s. **Ego** dixi diij estis q̄ si
lij excelsi ones. vos aute. n̄ sic hō
nes moiemini. (Nūquid maior
es p̄re nostro abrahā) hō vident

dñm arguere de arrogācia s̄mo
nis in cōpacōne ad prēs a ideo q̄
runt si se maiorē esse reputet abī
ha m quē deus a morte tempali
nō supportauit **Gen. xxv.** deficiēs
etate in ortu? est senex a plen? di
erū (a p̄bete mortui sūt) a ideo
arrogācia ē q̄ dicit illos a mor
te eē supportando? qui tuū suant
sermonē cum a morte nō suppor
tētur qui verbū dei audiūt a ser
monē **Dan. xij.** Daniel vade ad
p̄finitum a requiesces a stabis i
forte tua in fine dier. iij. **Re. xix.**
Sufficiat michi dñe tolle animā
meā nō enī melior suz q̄ patres
mei (quē teip̄sū facis?) hoc est in
magnitudine arrogācie cui te cō
pabis ex quo sūmis a maximis
te antepomis? **Crist?** autēz nō se
fecit magnū s̄ pater genuit eum
magnū a ipse formā hominis acā
piens fecit se puum **Phil. ij.** Ex
naniūt semetip̄m formam serui
acāpiēs (**Rñdit ih̄s**) **Hic** expo
tur cōclusio calūmie. habz autēz
duas ptes cōtra duo que p calū
miam xp̄o imposuerāt. dixerūt ei
sermonē eius eē falsū a arrogan
tē a iō xp̄s p̄rio oñdit sermonē
suū eē verz a secūdo oñdit euz nō
esse arrogātem ibi: abrahā pat̄
vester: dicit ergo in p̄mo tria scz
q̄ in sermōe suo nō habet a prē
puatam gloriā q̄ prīs dei habet
gloriā q̄ hic glorificat? a iudeis
est ignotus a a xp̄o cognitus.

dicit ergo (**Si ego**) priuata glo
ria (glorifico meip̄sū) a est locu
tio p̄ p̄otesim. ac si dicat si ego
puatā gloriā a prē bērez sic vos
michi impositis a illa puata glo
ria glorificarem meip̄sū (gloria
mea nichil est) a min? q̄ nichil
qz vana esset illa gloria p̄. **Ma
chab. ij.** cui? gloria sterus a ver
mis ē hodie extollit a cīs n̄ iue
qz cōuersus in terram suā **Osee.**
ij. gloriā eorū in ignominia cō
mutabo (**Est pat̄ me?**) **Bitanā**
alis (q̄ glorificat me) vax a sig
nis in būana formā latētē **Jo
han. p̄.** vidim? glam eius glori
am quasi vnigeniti a prē. **ysaie**
xxij. erit in solū gloie domui pa
tris sui (quē vos dicitis qz deus
nr̄ est) **Ille** enī q̄ ip̄e sit p̄r a glo
rificato: me? testionijs scriptuē
a vōis a opibus ostendit **Exo.**
xv. **Iste** deus me? a glificabo eū
deus patris mei a ex. eū. **Baruch**
ij. hic deus noster a non estima
bis aduersus eū. p̄s. **Quis** simi
lis tui in fortib? dñe magnifica
tus in sc̄itate terribilis atqz lau
dabilis a faciens mirabilia (a n̄
cognouistis eū) arguit iudeos de
ignorācia dei quē inuocabant.
Et dicit quatuor redarguonez
ignorācie. confessionem sue sci
encie. abdicōnem ignorācie.
ostensionem sciencie. **Dicit** ergo
Et non cognouistis eum: p̄. us
per opera in me demonstratum.

Ysa. p. Israel me nō cognouit
et popul⁹ meus nō intellexit. **Si**
autē obiat q̄ ipsi in lege et p̄p̄he
tis deum cognouerūt Rñdenduz
q̄ ipsi deum vt creatorez cogno
uerunt. h̄ deum vt patrē in filio
opantem nō cognouerūt **Et** hu
ius causa fuit q̄ eum cognoscere
noluerūt. q̄ de facili patrē i filio
cognoscere potuerūt et ideo ip̄ro
pat̄ eis ista ignorācia **Ysa. xlv.**
Assimilauit te et tu nō cognouisti
me Erant em̄ de illis de quib⁹ d̄r
Titū p. Confitetur se nosse deuz
factis autē abnegant (**Ego autē**)
p̄ substācialē sciēciam q̄ sum ab
eo (nouit eum) **Joh. p.** **Ungem**
t⁹ qui est in sinu pat̄ris ip̄e enarra
uit **Col. ij.** In ip̄so sūt ōnes the
sauri sapiēcie et sciēcie abscondi
ti. (**Et si dixerō q̄a non scio eū.**)
p̄ falsā humilitatē p̄pter eos qui
hoc arrogācie imputatis q̄ ego
me per substācialitatē dico nos
se deū patrē tūc veritatē de me ne
gans (ero similis vobis) ex p̄re
dyabolo (mēdax) et est locucō p̄
yp̄tesim. ac si dicat si possibile
sit q̄ veritatez negare possim qd̄
tamē est impossibile: tūc ero simi
lis vobis mēdax: ij. **Cor. p.** **Nō**
est in illo ē et nō. **Nū. xxij.** **Nō**
est deus vt homo vt mēciat neq̄
vt fi. h. vt m. sic ego excludit ar
roganciā **Aug.** sic arrogācia
vitet vt veritas nō neget (**Hes**
scio eum) hic oñdit q̄ scit (quia

sermonē eius seruo) quē m̄chi
inunxit qm̄ me misit **Joh. xvij.**
Op? cōsummaui qd̄ dedisti m̄chi
vt facerē p̄. **Joh. ij.** q̄ dicit se nos
se deum et mādata eius nō custo
dit: mendax ē (**Abihā** pater ve
ster) ecce qd̄ respondit ad id qd̄
attribuerūt arrogācie q̄ se pa
trē et p̄phetis oparet **Et** in hoc
duo dicitur scz veritatis rñsio et
calūmiancū obiectō. **De p̄mo** di
cit: abrahā p̄r vester: s̄m carnē
et s̄m p̄missionē (exultauit) i spi
ritu (vt) fide et ocul⁹ cordis (vi
deret diē meum) hoc est luce que
de me fulget et pellit ignorācie te
nebras **Gen. xvij.** Apparuit ei
dñs in conualle m̄bre sedeti in
ostio tabernaculi sui in ip̄o seruo
re dicit. **Cū** eleuasset oculos p̄cul
apparuit ei tres viri (et vidit) i
sp̄s cognicōe q̄ p̄ conceptum
ysaac ego eē in carnand⁹ et pec
cati tenebras purgaturus (et ga
uisus ē) **Eccā. xvij.** spiritu mag
no vidit vltima. **Dan. vij.** **Aspi**
ciebam in visu noctis et ecce i nu
bibus celi filius hois venit **Gen.**
xvij. **Nū** celare possum abrahā
que gestur⁹ s̄m cum futur⁹ sit in
gentē magnā? **In** hac ergo visi
one sp̄s gauisus ē. **Ysa. lx.** vide
bis et affluēs et mirabit⁹ et dilata
bitur cor tuū **Lu. x.** multi reges et
p̄phete voluerūt vidē q̄ vos vidit⁹
(**Dixerūt** ergo iudei) ecce isurgēs
hic contra dictum calūmnia. **Et**

dicuntur tria scz calūnia infidiāci
cium. rñsio veritatis p dei filium
a infurrectō ctra veritatē lapidā
cium cui dñs opponit paciēciāz i
exemplū nostrū (Dicunt ergo qñ
quaginta nō dūm habes ānos)
allegāt etatē que videbat vt per
hoc pbent didi impossibilitatem
Cris. legit quadraginta ānos n̄
dum habes a hoc sra videt cē con
ueniēciōz etati dñi. qz tunc. xxx. ā
norum erat a ppter mox grauita
tē a sapiēciāz interpretabant eta
tem suā circa quadraginta ānos
Job. viij. bestermi quippe sum?
a ignoram? qm̄ dies nr̄i sic v̄m
bra sunt sup terrā Isti em̄ nō vi
debant nisi eam q ab etatis expi
enciā est sapiēciāz. vñ Plato in
thimeo in pma pte greci pueri
estis a nō est in vobis vlla cana
sapiēcia **S**z dñs fm̄ hoc qd̄ eāt
de? ab eterno vidit q̄ vidit a fm̄
hoc qd̄ erat homo ab instāti con
cepōnis ōnium sapia a scia ple
nus fuit **S**ap. iij. Senect? ve
nerabilis est nō diuturna neqz
nūero ānorū cputata **C**am̄ ei fūt
sensus hominis a etas senectutis
vita immaculata (a abrahāz vi
disti?) qui añ mille ānos ē mor
tuus ac si dicāt hoc est impossibile
Ignorāt em̄ q sibi fm̄ deitatem
semp pñs fuit abrahā neqz mor
tuus erat qui vitam bibit in fon
te vite. vnde **Exod. iij.** Ego sum
deus abrahā a deus ysaac a deus

iacob. hoc nomen est michi in et
num quod esse non posset nā p̄
ipsum viueret **Mathei. xxij.** Nō
est deus mortuorum sed viuentium
(Dixit ergo eis ihesus) hunc
errorem refellens (Amen amen
dico vobis) bis cōfirmat vt me
lius imprimat **Genesis. xli.** Qd̄
secūdo vidisti ad eandem rem p
tinens somnium firmitatis est i
dicium eo q fiat sermo domini
a velocius impleatur ita a hic fi
lius bis confirmat (anteq̄ abra
ham fieret) tēporali generaciōne
quā puenit tempus a subsequētiū
est (ego suz) non dicit fui vel erā
quia eternitas non habet nunc
preteritum. sed vt dicit **S**o cū
nunc stans a non mouēs sese se
per facit eternitatem a hoc notat
quando dicit: sum: quod est ver
bum substantiuū p̄sentis nunc
tēporis qd̄ tamē hic nō dicit nūc
temporis s̄ nunc eternitatis cui
vt dicit **Ancelm?** in monologiō
Omnis differēcia temporis ita p̄
sens est sicut nostro nunc tempo
ris p̄sēs est ōnis locus a omnis
loci differēcia **Ecclesiasticū. vi. cxi.**
mo quarto. Ab inicio a āte secu
la creata sū a vsqz ad futurū se
culū nō defina **Job. decimo septi**
mo Clarifica me p̄r apud temet
ipsum claritate quā habui āte
q̄ mundus fieret apud te (Tule
runt ergo lapides) considerantes
q̄ eternitas non nisi deo ouenit

et quod se per eternitatem dei esse profite-
retur et quod per tali blasphemiam esset la-
pidandus et non valentes sapientie
quod loquebatur resistere et opibus que
probabant suos sermones: duntaxat
se ad lapides ut illi lapidibus ob-
ruant cuius sermoni resistere non va-
lebant. quod tamen omne dictum summa-
tum sit tamen iniquitatis error obmitti-
tur. quod inmitis placentibus et non per-
suadet veritate proposita Sic ergo
Tulerunt lapides iudei: lapidea
contra veritatem corda habentes (ut
iacerent in ihm) Actu. viij. Dura
cervice et indomabili corde vos se-
per spiritu sancto re. Math. xxij. Ihe-
rusalem iherusalem que occidis prophetas
et lapidas eos qui ad te missi sunt
quod n. c. fi. t. q. g. c. p. s. s. a. s. a. no.
(Ihs autem) non timet mortis quod
Ioh. xvij. crucifixioibus occurrit
neque in potentia resistendi. quod vno
verbo in infernum omnes precipitare
potuit Sap. xvij. Cuius verbum
durus bellator in terra exterminij
stans replevit omnia morte. tamen
nunc dispensatiue (abscondit se)
cedens furori eorum usque dum vix
hora passionis quam perfimuit pater
et docens nos furore hostium pro-
tempe declinare Ro. xij. Non vos
metipsums defendentes carissimi sed
date locum ire Via. xvi. abscon-
de fugietes et vagos ne perdas hi-
tent apud te per fugi mei. a facie ei
gladii fugerunt. a facie arcus ex-
tenti. a facie gladii imminetis. a fa-

cie gratias per hunc. (Et exiit de tem-
plo ab eis) Designans derelictio-
nem istorum et transiit ad gentes Ma-
th. xxij. Ecce relinquet vobis do-
mum vestram desertam Eze. ij. Bendi-
cta gloria domini de loco sancto suo sup-
ple reuertit Deut. xxxij. abscondam
faciem meam ab eis et considerabo no-
uissimum eorum. Sic ergo dispensati-
ue recessit. Ca. ix.

Et propterea ihesus vidit lvi-
dum cecum. Sic incipit psal-
mus illa que est de doctrina illumi-
nationis verbi incarnati sum quod il-
luminatum ostendit per corpale factum
Diuidit autem in duas partes In qua
prima signum illuminationis cum
suis pertinentiis plene describitur.
In secunda autem doctrina illumina-
tionis in signo significata pro-
ponitur ibi: audiuit ihesus quod ce-
caserent eum. Adhuc prima pars in tres
diuidit partes. In qua prima signum
perficitur In secunda veritas signi-
ficat ibi: Itaque vidit et qui
viderat eum prius In tertia autem p-
te signum manifestat ibi: adducit
eum ad phariseos: In prima ha-
rum partium tria dicuntur scilicet oportu-
nitas ad faciendum miraculum. mo-
dus utilis ad perficiendum et obedi-
entia illuminati ad beneficium mira-
culi suscipiendum. Oportunitas autem
ad faciendum est in quatuor scilicet ce-
ca miseria. discipulorum instructio
necesse temporalis ad miracula fa-
cienda congruentia. et saluatoris